

POETO KŪRYBA DAINOJE

Pašnekesys su soliste Prudencija Bičkienė, ruošiantis
jai atlikti J. Aisčio rečitalio muzikinę dalį

Lapkričio 2 d. (šeštadienį) 8 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, Šatrijos rengiamas Jono Aisčio kūrybos rečitalis, skaitant pačiam poetui, bus dar ir tuo įdomus, kad jo muzikinė dalis, atliekama sol. Prudencijos Bičkienės, bus skirta dainoms, kurių žodiniai tekstai yra paskirti Jono Aisčio eilėraščių. Tai bus bene pirmas mūsų toks atvejis, kai ir dainoje užakcentuojama vieno mūsų poeto kūryba. Porai savaitę belikus iki Jono Aisčio poezijos rečitalio, Chicagoje ir artimesnėse kitose lietuvių kolonijose jaučiamas nemažas susidomėjimas šiuo nauju mūsų kultūrinio gyvenimo įvykiu. Tai įspūdiškai ir norėdami mūsų literatūros ir poezijos bičiuliams iš anksto pateikti kiek platesnės informacijos, šį kartą užkalbiname to rečitalio muzikinės programos atlikėją, solistę Prudenciją Bičkienę.

— Žinome, kad baisiai mėgsta te poeziją. Tai, tur būt, neatsitiktinai Šatrija, rengdama lapkričio 2 d. Jaunimo centre, Chicagoje, Jono Aisčio poezijos rečitalį ir jį pasikviesdama patį poetą, pakvietė ir jus ten atlikti mūsų kompozitorių dainas, kurių žodžiai yra kaip tik Aisčio poezijos posmai. Sakytumėte, kokiame aplinkybėse ir kur gyvenime jums teko susitikti su Jono Aisčio poezija ir koks buvo ir yra jūdvių dialogas?

— Pirmą kartą Jono Aisčio (ta da dar Jono Kossu-Aleksandra-vičiaus) poeziją paskaičiau ir ją susižavėjau gimnazijos mokykloje Lietuvoje. Ir tai buvo atmintinoje mokyklinių ateitininkų ekskursijoje, plaukiant poeto gimtinės upe — Nemunu.

Vėliau, jau Mokytojų seminarijoje būnant, pasitaikydavo, kad mokytojas į klasę dėl įvairių priežasčių neatėdavo, ir mums priklausydavo laisvas pamokos laikas. Tada tuoj merginos mane parinkdavo būti laisvalaikio juok daryto ir improvizacinės programos atlikėja. Ir aš ta proga klasišiai publikai kildavau visus savo sugebėjimus: deklamavau ir dainuodavau. Labiausiai sekė dainuoti Aisčio "Pastoralę" ir "Atleisk". O jo gražiąją "Lopšinę" tai jau dainuote išdainuodavau.

— Dažnai mūsų koncertų programose dainuojamų dainų žodinio teksto autoriai būna net ne

pažymėti. Tai, žinoma, rodo irgi tam tikrą mūsų muzikinio gyvenimo lygį, elementaraus dėmesio pamiršimą rašytojui. Dėl to labai džiugu, kad šį kartą ir muzikos kalba skiria žodinio teksto kūrėjui ypatingą dėmesį, kad Jono Aisčio poezijos rečitalyje dainuosite vien tik jo eilėraščių. Būtų įdomu jau iš anksto mūsų publikai žinoti, kurie Aisčio eilėraščiai šį kartą yra įtraukti į jūsų repertuarą ir kurie kompozitoriai parašė jiems muziką?

— Dainuosiu šiuos Aisčio eilėraščius, kuriems muziką parašė penki mūsų kompozitoriai: "Pastoralė" — muzika Bruno Markaičio, SJ; "Ak, kaip žalia" — muz. Juozo Indros. "Palei lieptą" — muz. Vytauto Marijošiaus; "Augo sode serbenta" — muz. Vytauto Marijošiaus; "Vai nedvelk" — muz. Vytauto Jančio ir "Serenada" — muz. Povilo Mažulio.

— Kaip teko visą šio poezijos rečitalio muzikinę dalį parengti? Kaip susiklostė reikiamas kūrinys? O gal reikėjo kai ką iš specialiai užsakyti?

— Kai buvau pakviesta atlikti Jono Aisčio poezijos rečitalio muzikinę dalį vien Aisčio tekstams parašytas mūsų kompozitorių kūrinių, turėjau iš seniau saugojamas vos tris dainas. Kadangi tik viena iš jų — Bruno Markaičio "Pastoralė" yra kiek ilgesnis kūrinys, o kitos dvi mažos turėtos (Vyt. Marijošiaus "Augo sode serbenta" ir Vyt. Jančio "Vai, nedvelk") gana trum-

Vėstantios rudenio žaros.

Nuotr. Algirdo Grigaičio

pi kūrinėliai, teko kreiptis į Juozą Kreivėną, bandant jo neišmamiuose lietuvių kompozitorių kūrinių archyvuose aruoduose ieškoti išsibėgėjimo. Ir, jam maloniai talkinant, pavyko išskirti dar vieną Vyt. Marijošiaus dainą "Palei lieptą" ir Juozo Indros "Ak, kaip žalia".

Jau kuris laikas "širdį buvau užmetusi" ant Jono Aisčio puikiosios "Serenados". Taigi šia gražia poeto Chicago atvykimo proga išprašiau dar jauną kompozitorių Povilą Mažulį parašyti muziką sopranui, čelo ir fortepijonui. Violončelistas Petras Armonas mielai sutiko programoj dalyvauti. O visas dainas rečitalyje akompanuos muz. Alvydas Vasaitis.

Iš čia suminėtu dalykų anksčiau jau buvo dainuota ir publikos šiltai sutikta bene tik Br. Markaičio "Pastoralė". Kitiems Jono Aisčio eilėraščių sukurtą

muziką bus tikra šviežiena. Nes argi nėra staigmeninė naujiena J. Aisčio eilėraščių kompozicijos, sukurtos žinomojo mūsų dirigento Vytauto Marijošiaus. Naujiena bus ir Juozo Indros ir čekagiškio Vytauto Jančiaus kūryba. O jauniausiojo Povilo Mažulio debiutas dar ir tuo yra įdomus, kad bus palydėtas ne vien tik piano, bet ir čelo.

— Kuo skiriasi, jūsų manymu, nors ir harmonizuotos liaudies dainos solinis atlikimas nuo individualaus poetinio teksto dainavimo? Kam atiduotumėte koncertinę programą pirmenybę ir ką labiau patirtumėte?

— Liaudies dainos, tas mūsų tautos folklorinis lobynas, tiek tekstiniu, tiek melodiniu atžvilgiu dvelkia nuostabumu ir skiria si nuo įmantresnio individualaus

poetinio teksto bei sudėtingesnės muzikinės minties kūrinių. Jos (liaudies dainos) nors ir paprastos, tačiau yra mielos mūsų lietuviškai širdžiai bei ausiai, tad turi būti nepamirštos ir mūsų solistų. Individualus poetinis tekstas savo giliau išreikštomis mintimis įgalina kompozitorių sukompnuoti platesnio masto kūrinį, o solistą ryškiau atskleisti turimus balso išteklius.

Ilgesnio ir platesnio pokalbio negalėjome sumegzti, nes solistė Prudencija Bičkienė vis kratėsi, jog nesanti nei raštininkė, nei kalbininkė. O ir ilgomis kalboms neturinti per daug laiko, kai rečitalis jau ne už kalnų, o programa dar laukia galutinio apšilavimo.

RELIGIJOS FILOSOFO MIRTIS

Su Romano Guardini atsisveikinant

JUOZAS PRUNSKIS

— Tik susitelkęs žmogus yra pabudęs, nes jis nuo iliuzijų atsigręžia į gelmės beslypinčią, gyvenimo melo nedrumsčiamą dvasios tikrovę. — rašė Romano Guardini, tas pats, kuris visą savo gyvenimą praleido krikščionio filosofo susitelkime, o dabar, mirtyje, perėjo į susitelkimą amžnybėje.

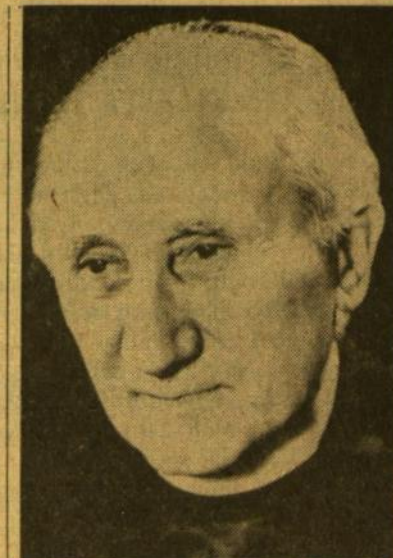
Šis italų kilmės Vokietijos teologas ir religijos filosofas mirė spalio 1 d. Muencheno ligoninėje, sulaukęs 83 m., ištiktas kraujo išsiliejimo smegenyse. Pats popiežius Paulius VI apie jį išsitarė:

— Su didele pagarba mes mastome apie jo nuopelną darbą ir apie jo didžią sėkmingą pastangą kaip mokslininko ir rašytojo, nešusio didesnę teologinių tiesų supratimą ir vedusio į tikrą liturginį pamaldumą.

"Romano Guardini mirtis giliai mane sujaudino", prisipažino popiežius. Sujaudino visą pasaulį, nes tai buvo ypatingai tauri asmenybė, gilus mintytojas, kūrybingas rašytojas.

Religijos filosofijos katedros vedėjas Berlyne

Buvo gimęs Veronoje, Italijoje. Augo Mainze, Vokietijoje, kur jo tėvas keletą metų yra bu-

Romano Guardini

vęs Italijos konsulu. Tuebinge no universitete gilines biologiją ir fiziką, jis pergyveno gilią dvasinę krizę ir ėmėsi teologinių studijų Freiburge. Kunigu buvo įšventintas 1910 m. Vėliau jis rašė, kad gamtamokslis studijos nepatenkino jo turėto žinių troškimo ir jis palinko į religijos mokslus. Neveltui gi jis yra skelbęs, kad "siela yra gyva Dievo žvilgsniu".

Bonnos universitete 1920 m. gavęs daktaro laipsnį, Guardini (Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Parastė

MINTYS APIE KŪRYBINĘ
LAISVĘ

Tapyboj ir muzikoj, ypač pasirodžius naujom išraiškom ir srovėm, kūrybinė laisvė visuomet yra sukėlus kontroversinę audrą, po kurios viskas vėl apimdamo (net iki nusibodimo) dėl ko buvo tiek triukšmauta. Ir visa tai atsitikdavo, kai tapyba ir muzika iš viso tiesiogiai net nesibrauna į žmogaus gyvenimą; žmogus pats eina savo noru jos pažiūrėti parodose ar pasiklausyti koncertų salėse; kas nenori, ten neina. Gi literatūra laikraščiu, žurnalų ar knygų formoje lanko ne tik prenumeratorių jo gražiai išpuoštame salone, bet ir didesnes bibliotekas, ji saugoma ateičiai ir todėl jai yra uždedami didesni ar mažesni atsakingumo, teisingumo ir net padarumo varžtai. Tie varžtai nėra vienodi, jie pareina nuo leidinio krypties, redaktorių, drąsos, neapsisprendimo ir skaitytojų pageidavimų. Taigi, rašto menas yra nelengvas — jam yra daugiausia pristatyta kliūčių.

Bet, galima pasakyti, kokia paklausa — tokia ir produkcija, išskyrus, aišku, iš viršaus uždėtus ar pačiam sau užsidėtus varžtus, pavyzdžiui, pristatant gražesnę emigrantinio vėjo pusę mums patiems ir kitiems, rūpinantis daugiau šūkais, kaip natūraliu, humanišku dialogu, ar pajungiant kūrybą visuomeninei linkmei, kuri, kad ir turi kilnius tikslus, vis dėlto visai nesirūpiama literatūriniais galimais. Tik pasiekusi knygos pavidalą, literatūra gali būti kiek laisvesnė, bent ta prasme, kad ją skaityto ir perka tas, kam ji patinka. Bet pakeliui į knygą gali atsirasti ir kiti savotiški varžtai, kai dalyvaujantieji konkursuose galvoja, iš kokių krypčių žmonių susidės juri komisija ir kokios temos turi daugiau ar mažiau šansų laimėti. Tai maži kelrodžiai ar kliūtys, kurios, vis dėlto rašytojui įtaigoja ir kartais nuveda ne jam skirtais keliais.

Bet kenksmingiausi varžtai visai didžiajai kūrybai yra savotiškas dairymasis į šonus, kuris mažiau pastebimas didesnėse tautose, bet ypatinai regimas mažose tautose. Tai "ką apie tai pasakys kiti?" varžtas. Šis varžtas yra pats didžiausias, nes dėl jo dažnai vengiama rašyti apie vergdienes ("juk pas mus dauguma pasiturintieji"), apie luosus ("negražu!"), apie sergančius ("jū nedaug"), apie avantiūristus ("tokių kažin ar turime?"), apie erotiškumą ("dauguma yra padorūs!"), apie mušikas ("juos išmetame pro duris!"), apie girtuoklius ("ak, viena kita čerkelė juk nekenkia, bet... kam apie tai rašyti?") ir t. t. Ir t. t. Ilgėlesnį laiką išlaikius jau įsibėgėjusį literatūros traukinį ant šitokių bėgių (išskyrus gal mūsų "drąsuoelį" Žemaitę ir vieną kitą realistą), nėra ko stebėtis, kad koks

nors užsienietis specialistas, pavartęs mūsų literatūros ar poezijos antologijas, staiga, kaip iš dangaus, kyštelia savo nuomonę ir gan drąsiai mus "pakrikštija puritonais". "Tai, va, ar negėda jam?", pasakysime. Jam... ar mums?

Apsupti Vakarų pasaulio drąsnesnės tematikos ir gal kartais "drovėdamiesi" tuo mūsų "puritonizmu", parodome ir mes kartais vieną kitą spragtelėjimą, lyg po kiekvieno parašyto kilometro mūsų literatūrinis motoras staiga drąsiau sučiudėtų. Čia gal prisiminsime vieną kitą drąsnesnį posakį, kuris dažnai būna tik šmaikštesnis (dažnai nevykęs) keiksmazodis ar šiaip kokia negražesnė piktžolė, atžagaria ranka įmesta nei iš šio, nei iš to į literatūros gėlių darželį. Ar tai jau yra kūrybinės laisvės apraiška? Toli gražu dar ne. Kūrybinė laisvė yra didesnė už atsitiktinį formos čiudulį.

Kūrybinės laisvės pasistūmėjimu į priekį šiandien gal yra net noras palaikyti tokį grožinį veiklą, kuriame, pavyzdžiui, nebūtina yra vaizduojamas vien mūsų "žalasis kaimas" arba kurlame vienas kitas charakteris jau nebūtina yra grynakraujis saviškis. Nors ir, reikia pripažinti, šie sveltinėjai kartais juda, kalba ir veikia daug laisviau, tačiau prie jų pastatomi savi, dažnai yra būtina "padoresni" personažai, neužmirštą savo "išvargusių marionėčių" rolės. Taip literatūros traukinys ir rieda, sukasi, sužibėdamas kartais geras, bet dažniausiai netikrais dėmantais.

Problema yra dar didesnė, kai pagalvojame apie čia gimusį, Lietuvos nemačiusį ir pradedantį rašyti prieauglį. Rašymas, ypač pradedančio, lengviau traukia syvus iš autobiografinės, jam aktualios dirvos, ir todėl visokios mūsų populiarios temos jiems yra mažiau pažįstamos; aprašytos jos pasidaro negyvos, neautentiškos ir, gal reikėtų pripažinti, tiesiog neįkandamos. Tegul jie rašo, ką nori, apie save, apie kraštą, kuriam gyvena, lietuviškai; su brendę ir geriau apsiskaite, gal parašys ir apie Lietuvą, bet jau autentiškiau, be spaudimo, su naujai atrastu stilium, kurį ateities istorikai gal vadins "kolonialiniu".

Aplamai šnekant apie kūrybinę laisvę, vengiame pripažinti, kad nenormalus "sergantis" charakteris literatūroje yra fiktyvus kūnas, kurį rašytojas su malonumu "mėsinėja", ieškodamas ir atverdamas jo ligos sugadintas dalis, stengdamasis atrasti ligos priežastis ir gydymo priemones (jei tokios jam ateina į galvą). Bet "sveikais" charakteriais nei medicina, nei literatūra neužsiima, nes juose neranda jokio "darbo" ir uždarbio. Kuo (Nukelta į 2 psl.)

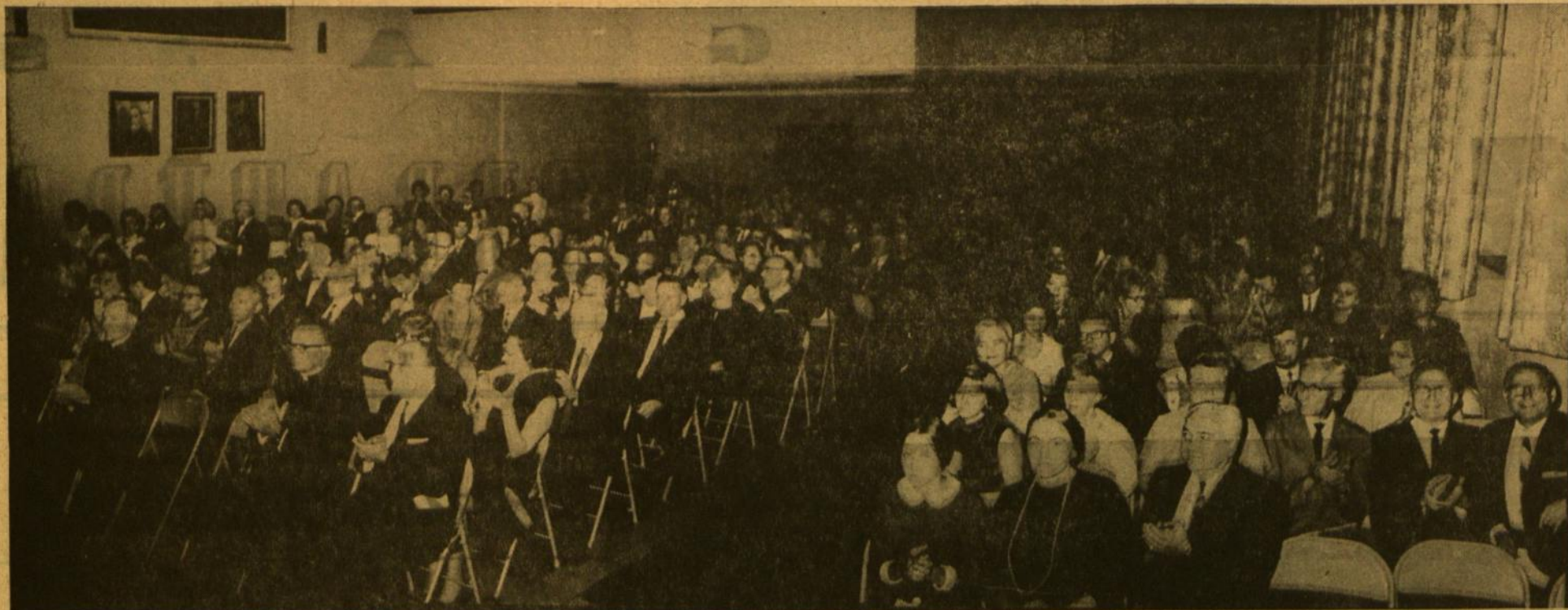
Šiame numery:

- Mintys apie kūrybinę laisvę.
- Poeto kūryba dainoje.
- Religijos filosofo mirtis.
- Romantizmas be patoso.
- Julijos Švabaitės eilėraščiai.
- K. Almenas prie Viktorijos krioklio.
- Ne manifestacijoms, bet kultūrinės pažangos dienoms.
- Hofmannstahl Chicago Goodman teatre.
- Lietuvių gėlavintojai.
- Kelios naujos žinios apie Mykolą Roemerį.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Almedinės provalstis.

Solistė Prudencija Bičkienė, lapkričio 2 d. Jaunimo centre, Chicagoje, Šatrijos rengiamam Jono Aisčio poezijos rečitalyje dainuosianti penkių mūsų kompozitorių kūrinius, kurių žodiniams tekstui yra panaudoti Jono Aisčio eilėraščiai.

Nuotr. V. Noreikos

Publika Antano Smetonos piano recitalyje spalio 12 d. Jaunimo centre, Chicagoje.

Nuotrauka V. Noreikos

ROMANTIZMAS BE PATOSO

Pianistas Antanas Smetona Chicagoje

BALYS CHOMSKIS

Pianistų koncertuose vis tebevyrauja 18 ir 19 amž. muzikinė literatūra. Ir jau vien dėl to, kad 20 amž. didieji kompozitoriai nesuranda įkvėpimo kurti fortepijono muziką. Tiesa, Prokofjev ir Bartok yra palikę efektingų sonatų ir koncertų, bet, kaip Krenek ar Poulenc, nepereina per kamos kontrolę. Taigi koncertų salės gyvena praeitimi: klasikų ir romantikų sonatos, koncertai dar nėra išsemti, ir su kiekvienu geru pianistu ateina pavasaris, kuris žavi klausytojus.

Antanas Smetona praeitį šesťtadėnį, spalio 12 d., Jaunimo centre Chicagoje, taipgi atvertė 10 amž. romantizmo lapą: Schumann'as ir Chopin'as - abu gimę tais pačiais metais, ir 13 metų vyresnis Schubert'as. Matome, kad programa labai ambicinga, glaudė savo kalbą, jausmais ir mintimis, o jų individualaus charakterio išryškėjimas, pagavimas jų melodinio spalvų aspekto, išbėrimas į jų vizinį pasaulį stato pianistui didelius reikalavimus.

Pianistas pradeda koncertą Schumann'o "Fantasy in C" griežtu ritmu, vidiniu temperamentu, puikiai organizuodamas lengvųjų sakinių niuansus. Dažnai sakoma, kad pianistinė technika nėra alfa ir omega, kad ji esanti daugiau frankis išreikšti muzikos idėjai, bet čia kaip tik techninė bravūra yra grynos muzikos dalis, ir Smetonos tech-

nikinis aiškumas padeda "Fantasy in C" gimti ir svajoti.

Chopin'o "Sonata b - moll" skamba be archaisko sentimentalumo, turinti gilią šaknis praeityje. Chopin'o draugė George Sand savo romane "Lucrezia Floriani" vaizduoja kompozitorių, kaip gražų angelą, su kilniu liūdnū, moterišku veidu. Gi jo mokynys Mathias Chopin'o rankų anatomiją analizuoja taip: kareivio kaulai, moters muskulatūra. Pas Smetoną tos romantikos nėra visai, bet yra gera technika, niuansai - gryna muzika. Net kai prieinama prie "Marche funebre", pianistas pasilieka neutralūs, šaltas agnostikas.

Panaši yra ir "Baladės g - moll" interpretacija. Iš jos nesisunkia slaviška, liūdnū melancholija, bet pianistas skambina dainingą baladės pradžią prancūziška elegancija, rikiuodamas šešiolikines natų grupes griežtu ritmu, baladę veda dramatišku keliu. Atrodo, kad pianistas nori iš praeities semti tik gryno aukso, o visą kitą palikti istoriniam muziejui.

Iš Schubert'o "Sonatos c - moll" dar daugiau aiškėja pianisto geros savybės: gražus tonas, puikus frazavimas, balansas ir ritminė artikuliacija, o pats atlikimo planas yra kontroliuojamas daugiau proto, negu širdies.

Koncertą rengė Lietuvos moterų klubų federacijos Chicago klubas.

RELIGIJOS FILOSOFO MIRTIS

(Atkelta iš 1 psl.)

ni buvo pakviestas profesoriauti Breslavo universitete, kuris jam sudarė platesnes sąlygas, išleisdamas į Vokietijos sostinę Berlyną universitete įsteigti katalikų filosofijos katedrą.

Tūkstantinių jaunimo minčių įkvėpimas

Tačiau krikščionybė jam buvo ne vien mitymų mokykla, o gyvenimo praktika. Jis skelbė: "Krikščionybė nėra filosofija. Tai tik Dievo meilės istorija, surišta su Kristaus asmeniu ir mokslu".

Todėl jis gyvenimo praktikoje buvo tapęs Vokietijos katalikų jaunimo organizatoriumi, inspiratoriumi. Jo ir kitų tokių entuziastų globojamas katalikų jaunimo sąjūdis per keletą metų sutelkė apie 700,000 narių. Aišku, tai buvo skaudūs rakstai naciams. Jis 1939 m. už savo religinę įtaką studentijoje buvo pašalintas iš Berlyno universiteto ir apsigyveno vieno bažnytkaimio klebonijoje. Bet ir čia jis nepalūžo. Jo įsitikinimai gražiai pavaizduoja jo sukurtais asmenų aptarimais:

"Asmuo reiškia, kad aš savoje egzistencijoje negaliu būti jokios kitos instancijos pavergtas, bet kad priklausa pats sau. Galiausiai gyventi laisvai, kada vienas žmogus kitą perka ir jį valdo. Galiausiai pirkti nesugebės pavergti jo dvasinių galių, jo asmens".

Po II Pasaulinio karo Gardinai tapo religijos filosofijos profesoriumi Tuebingeno, o vėliau Muencheno universitetuose, kur jis dėstė nuo 1948 m. iki 1964 m. Jo įpėdinis buvo kita

garsenybė — Karl Rahner. Gausūs jo raštai

Daug plačiau negu universiteto auditorija ir negu jaunimo sąjūdis siekė jo gausūs raštai, kuriuose jis, anot dr. J. Girniaus, ryškino krikščioniškosios egzistencijos santykį su pasauliu. Jo kūrybos vertintojai, kaip Raybould, dr. Hovre, Marinoff ir kiti, skelbia, kad Gardinai jungė pietų klasicizmą su šiaurės linkimu ir problematiškumą ir į filosofinę mintį, jis turėjo minties gelmę ir sugebėjimą tai tobulai išreikšti. Gal jo raštai nežibėjo stiliaus išradinumu, bet jie buvo turtingi jo intuityvine psichologija.

Daugelis jo raštų iš pradžių buvo skirta jaunimui, kaip pvz. veikalai: Naujoji jaunūmenė ir katalikybės dvasia. Iš jaunimo pasaulio, Vedybos ir skaitus gyvenimas. Jis buvo gausus rašytojas jaunimo žurnale "Schild genossen". (Skydo draugai). Taip pat ir jo kalbos susikaupimo dienoje jaunimui buvo labai branginamos.

Dvi jo kūrybos kryptys

Dr. Girnius sėkmingai jo raštus klasifikuoja į dvi rūšis: pirmą — jo asmeninis teologinių ir filosofinių klausimų sprendimas. Čia įeina tokios knygos, kaip Liturgijos dvasia, Bažnyčios prasmė, Viešpats, Laisvė, malonė ir likimas, Pasaulis ir asmuo, Moderniojo pasaulio tikslai, Gyvasis Dievas, Jėga ir atsakingumas, Kristaus žmogiškumas, Dėmesio laisvei, Bažnyčia, Liturginis ugdymas, Laisvė apie saviavilą, Valia ir tiesa ir kt.

JONO PETRUČIO KNYGA "KAIP JIE MUS SUŠAUDE" PRISTATYTA ITALIJOS VISUOMENEI

Romoje, italų knygyno "Libreria Romana" patalpose, dalyvaujant Romos lietuviams ir italų visuomenės atstovams, įvyko iškilmingas pulkininko Jono Petručio knygos "Kaip jie mus sušaudė" vertimo į italų kalbą "Come ci hanno fucilato" pristatymas. Knygą vertė Vincenta Lorzaitienė, o išleido italų "Mediterraneo" leidykla. Italų visuomenė jau prastai buvęs Italijos ambasadorius Maskvoje Luca Pietromarchi, kuris šios knygos vertimui yra parašęs įžanginį žodį. Savo kalboje ambasadorius Pietromarchi išskėlė laisvės ir nepriklausomybės principus, kurie nei vienai tautai negali būti paneigti. Ateistinis komunizmas, paveręs Baltijos kraštus — Lietuvą, Latviją ir Estiją, aiškiausiai nusikalto tarptautinei teisei ir pačių komunistų vadų skelbiamoms "laisvo tautų apsisprendimo" šūkiams. Paskutiniaisiais laikais tai patvirtino ir Čekoslovakijos okupacija, pabrėžė kalbėtojas, išvesdamas čia paralelę su Baltijos tautų okupacija. Pulkin-

Jono Petručio knyga "Kaip jie mus sušaudė" yra vienas iš ryškiausių dokumentų, liudijančių komunistų vykdomo tautų genocido nusikaltimus.

Buvusio Italijos ambasadoriaus Maskvoje kalba dar nepaprasto įspūdžio visiems klausytojams, kurių tarpe buvo vyskupas Marcel Lefevre, Vakarų Vokietijos ambasadorius Baronas von Herwarth, italų aviacijos generolas Toppani, prof. Graziani Pisani, lietuvių šv. Kazimiero kolegijos prorektorius prel. Ignatavičius ir daugelis kitų.

● Baltų kalbų tyrinėtojų skaičius Rusijoje pastaruoju metu išaugo. Jų tarpe pirmąją V. Toporovą, skelbiant, kad slavų kalbos yra išsirutuliojusios iš baltų periferinių dialektų; archeologai dabar tvirtina, kad baltai gyveno Dniepro aukštupyje; Baltų kalbas atsidėjo dar tris dr. V. Žuravlio vas iš Donecko, A. Nepokupnas iš Kijevo, maskviškis O. Trubachovas ir kiti.

buvo nacių siuntėjimo laikai. Mudu net nebuvo kunigų uniformoje. Gal jis neturėjo tikrumo, ar čia nėra kokie nacių režimo atsiųstieji jo išbandyti. Todėl kalboje buvo toks atsargus, santūrus, bet drauge toks prieinamas, ryšio nevengiantis, lietuvių likimu besidomintis, pasakytume atsargiai prietelingas. Ir mums buvo miela nacių siuntėjimo katilė rasti žmogų su gilia mintimi ir skaidria širdimi.

Prof. Gardinai laidotuvės. Prof. Gardinai buvo palaidotas oratorionų kapinėse Miunchene. Jo karstą puošė daugelis vainikų, jų tarpe buvo atsiųstas ir Vakarų Vokietijos prezidentas H. Lübckes. Ministeris pirm-

ninkas Goppel savo užuojautos telegramoje vėloni pagerbė šiais žodžiais: "Nutilo didžiojo mąstytojo ir stilisto balsas, kuris nepavargdavo, laiko ženklus aiškinamas ir moderniems žmonėms krikščionybę bei krikščionišką egzistenciją darydamas suprantą mesnę".

Kardinolas Doepfner pasakė laidotuvių pamokslą, kuriame pažymėjo, kad tas kuklus žmogus buvo vedamas vidinės meilės žmonėms; jo rūpestis buvo žmogus. Prie kapo vyks. Tewes maldoje tarė: "Dėkojame tau, Viešpatie, už šį žmogų, kuris mums buvo taip artimas ir brangus. Ką jis išgyveno ir ką padarė, viskas tas tik didina gerą pasaulį".

Dr. Ant Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm. antr. ketv. 2-5, 7-13 val. Penkt. 1-5 ir šeštad. 10-12 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0875
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti: MI 3-0001

Ofs. HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. šeštad. 12-3 val. popiet. Trečiadieniai uždaryti

Ofs. tel. PR 8-2320
Namy — rez. PR 8-9081
DR. JANINA JAKŠKEVIČIUS
J. O. K. S. A.
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAKU LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad. antr. ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022. Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val. arba susitarus

Ofs. PO 7-6000. Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.

Ofs. ir buto tel. OLYMPIC 3-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.

Tel. — RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
5925 West 59th Street
Val. pirmad. antr. ketvirt. ir penkt. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-3 val. p. p. trečiadienį, uždaryta.

Tel. ofs. ir buto OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.; šeštadieniai ir trečiadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
KODIRI IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7150 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštad. 11 val. ryto iki 1 val. p. p.
Ofs. tel. RE 7-1168. Rez. tel. 239-2918

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofs. ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. PR 8-7773; Rez. PR 8-4733
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2558 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 5-8 val., antr., ir penkt. 1-4 val. Pirmadienį tik susitarus

Ofs. HE 4-1818. Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. šeštad. 9 v. v. 8 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRIST
Lietuviškai kalba

DR. FRANK PLECKAS, OPT
3424 W. 63rd St. GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofis. PR 8-7800; Namų 925-7691
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 2-5 val. p. p.; išskyrus trečiadienį

Tel. 428-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. 8 v. r. iki 19 v. v. Trečiadienį, 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINIS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL. pirm. nuo 6 iki 8 v. p. p.; antr. ir ketv. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v.; penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto. Kitu laiku susitarus telefonu: Tel. REpublic 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofis. 2454 W. 71st Street
Val. antr., nuo 2-5 popiet. ketvirt., nuo 6-8 vak.
Ofs. telef. 776-2880
Rezid. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA SIMKUS
AKU LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 887-2020
Namų tel. 889-1071
Vistai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofs. tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p.; antr. ir ketv. nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofis. 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r. 2-8 v. vak. šeštad. 1-4 v. vak. karo. Sekmd. ir trečiadienį, uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofis. ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 6-1233
Ofs. val. Pirm., antr., Trečiadienį, penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-0195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmadienį ligoninėje tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2623
DR. A. VALIS - LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. šeštadieniai 1 iki 4 val. Trečiadieniai uždaryti

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 So. Albany Ave.
Val. pirm., antr., ketv., 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofs. PR 8-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 val. p. p. ir 6 iki 8 v. v. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta

Ofs. tel. 767-2141, Namų 686-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antr., ketvirt., 1-4 v. v. 6-8 v. v., ketvirt., 6-8 v. vak. šeštadieniai 12-3 val. popiet.

PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

didesnė, kuo sunkiau yra pagydoma literatūrinio paciento liga, tuo didesnis jai reikalingas rašytojo dėmesys ir tuo geresnis laimėjimas kūrybinis rezultatas. Pasiptikininimas ne normaliais charakteriais yra natūralus, bet skaitantis turėtų būti tik rimtai susidomėta, lyg tai jie būtų vykusios metafora šių dienų išsigandusio ir nustebusio pasaulio. Juk ir pamatę senas ir modernias tragedijas teatre, mes esame sukrėsti, bet kartu ir geriau paruošti galvojimui — kuo galima būtų pagerinti šį pasaulį, mūsų pačių gyvenimą ir mūsų literatūrą.

P. Mln.

NE MANIFESTACIJOMS, BET KULTŪRINĒS PAŽANGOS DIENOMS

Laikraštininkui dažnai sunku rašyti reklaminius — propagandiskus straipsnius, o ne vienas skaitytojas, tokius straipsnius pamatē laikrašču puslapiuos, pik tai susiraukia. Bet išeivijos salygos, o ypač ameriknē aplinka, yra kitokios. Čia visur vyrauja milžiniška propaganda ir todėl lietuviškojo gyvenimo svarbesnieji įvykiai iš anksto būna stipriai spaudoje keliama bei propaguojami. Jei nebūtų buvę tos milžiniškos propagandos, kažin ar šiandien būtų išspilietinūs Dainų ir Tautinių šokių šventės bei Lietuvių opera, esanti išeivijos lietuvių kultūrinio gyvenimo švyturiu.

Iš spaudos puslapių žinome, kad Padėkos savaitgalį Chicagoje bus daroma pradžia dar viešai ir labai reikalingai kultūrinės pažangos šventei — Teatro festivaliams. Padėkos savaitgalį Chicagoje kaip tik ir įvyks pirmasis Teatro festivalis, dalyvaujant šešių lietuvių teatrų grupėms iš įvairių JAV ir Kanados vietovių su 125 aktoriais. Šios idėjos iniciatoriaus ir vykdytojo, LB Kult. fondo pirm. rašytojo Anatolijaus Kairys žodžiais, jei i Teatro festivalį per visas dienas atsilankys per 4,000 žmonių, festivalis bus pasisekęs ir po 3-5 metų galės įvykti antrasis Teatro festivalis, o po jo ir kiti, ir Teatro festivaliai liks tradicija šalia Dainų bei Tautinių šokių švenčių, kurios yra daugiau manifestacinio pobūdžio, o Teatro festivaliai kultūrinės pažangos, nes kiekvienam scenos žmogui reikia turėti inteligencijos bei kultūrinio išprusimo ir gerai žinoti kalbą.

Kas gi LB Kultūros fondo pirm. rašytojas Anatolijus Kairys paskatino imtis iniciatyvos organizuoti pirmąjį Teatro festivalį Chicagoje. Valandos kitos pokalbyje jis pirmiausia žvilgtelėjo į teatro padėtį Chicagoje, kuri yra laikoma išeivijos lietuvių kultūrinio gyvenimo centru.

—Teatro padėtis, kaip kultūrinio veikimo sritis Chicagoje labai nuskriausta. Prieš 15 metų Chicago buvo garsi gerais teatrais. Velkė Atžalynas, Scenos darbuotojai, Pilka, Rūkas ir kt. Dėl

Pokalbis apie artėjantį Teatro festivalį

įvairių priežasčių teatrui vienas po kito sunyko, ir pasidarė skriauda ne tik teatro funkcijai, bet ir tuštuma kultūriniam gyvenimui. Tokios teatrinės tuštumos Chicagoje vaisiai jau pastebimi — beveik nebeturime jaunųjų aktorių prieauglio. Prieš 5 metus veikė Antrasis kaimas, Scenos darbuotojai 1964 m. pastatė ar ne penkis originalius veikalus, 1965 m. — du. Tuo metu taip pat gyvai rodėsi Martinaitytė su J. Kelečiumi. Bet tas teatrinės gyvybės gražus švystelėjimas nebuvo ilgąs. Pastaraisiais metais jau nebuvo anksčiau įprastinio Antrojo kaimo spektaklių sezono, po „Aukso žąsies“ nebesimato ir Atžalyno. Iš teatrinio gyvenimo

pasitraukė tokie pajėgūs aktoriai, kaip I. Nivinskaitė, Barcaitė, Martinaitytė, K. Gandrimas ir kt. Į tą susidariusią teatrinę tuštumą dėmesį atkreipė Lietuvių Bendruomenė.

— Kadangi nuo mažens sergu teatrine veikla, — tęsė pokalbį A. Kairys, — užėmęs LB Kultūros fondo valdyboje pareigas, sumaniau lietuvių teatrui grąžinti priklausantį vietą mūsų kultūriniam gyvenime. Pirmiausia iškilė jaunųjų aktorių prieauglio paruošimo klausimas. Šiam tikslui 1968 m. pradžioj LB iniciatyva įsteigta dramos studija Chicagoje. Steigiamajam susirinkime dalyvavo ir komp. Darius Lapinkas, kuris sutiko būti dramos

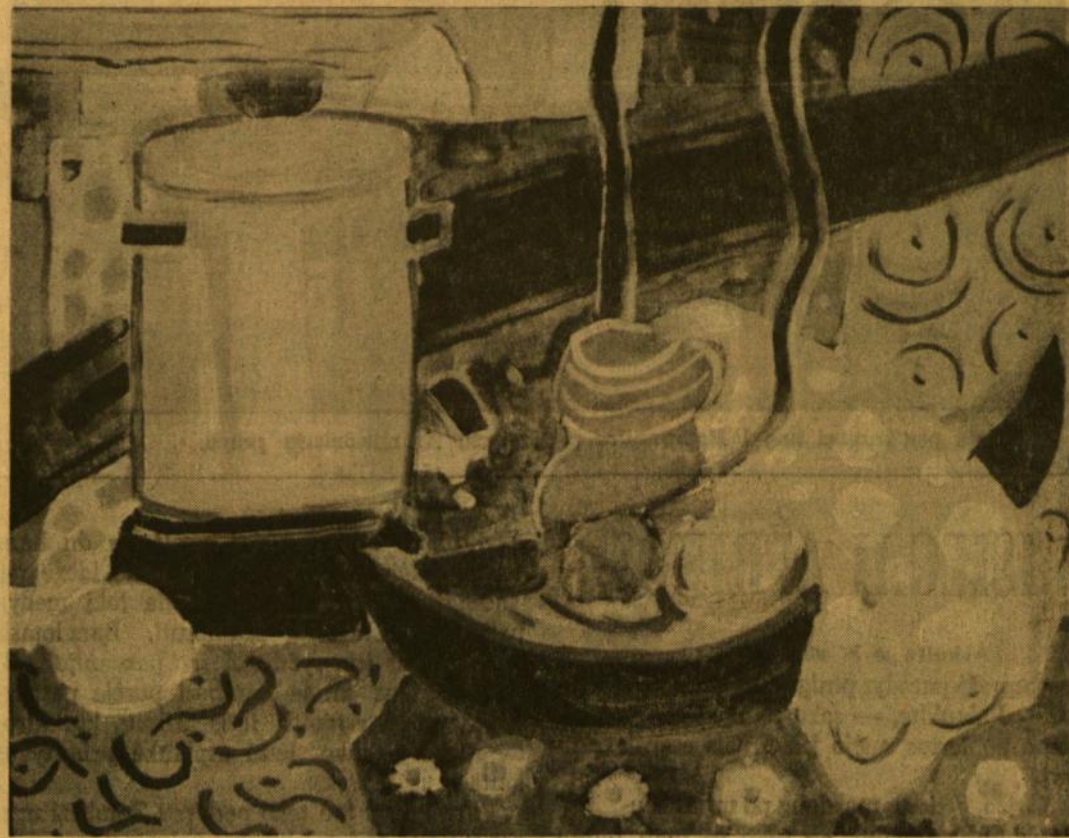
studijos vadovu. Šalia jo pradžioj studijoj dirbo akt. Z. Kevalaitytė ir Alg. Dikinis, o dabar yra išjungęs pagarbūs Lietuvos scenos menininkas Stasys Pilka. Iš dramos studijos išsivystė Jaunimo teatras, pastatydamas A. Kairio „Curriculum Vitae“. Veikalą režisavo komp. D. Lapinskas, o Jaunimo teatro sambūris sudaro jauni žmonės, dega entuziazmu ir darbo troškimu. Šis jaunųjų sambūris ir duoda daug vilčių gyvei mūsų teatrinei atečiai Chicagoje. Tarp kitų, Jaunimo teatras pasirodys ir Teatro festivalyje Chicagoje.

— Pati Teatro festivalio idėja gimė, pasiūžijęs į lietuvių teatrą veiklą. Lietuviai tokį festivalį rengia kiekvienais metais. Pvz. mano „Diagnozė“ lietuvių festivalių metu buvo pastatyta Toronte ir Chicagoje. Lietuvių teatrinis darbas paskatino ir mane imtis organizuoti pirmąjį lietuvių Teatro festivalį. Šią mintį iškeliau LB Centro valdyboje. Valdyba pasisakė palankiai ir šį įvykį įtraukė į 1968 — Lietuvos Laisvės kovos metų — dienotvarkę. Teatro festivalio užmojį patvirtino ir LB Tarybos suvažiavimas Clevelande. Ten buvo priimta ir atitinkama rezoliucija. Visose bendruomenės institucijose atsidarius žalioms šviesoms, kreipiausi į 10 dramos sambūrių JAV ir Kanadoje, kviesdamas juos dalyvauti Teatro festivalyje Chicagoje Padėkos dienos savaitgalį.

Į kvietimą atsiliepė šešios grupės, po to vieną nubyrėjo, bet išjungė Jaunimo teatras. Taip, kad festivalyje dalyvaus šeši dramos sambūriai su skirtingais lietuvių autorių veikalais, kurių sąrašas ir datos dabar jau skelbiama spaudoje.

— Kas be ko, — pastebėjo A. Kairys, — kai kas bando mus ir „pašpilkuoti“, nes kiekvieno didelio užmojo pradžia susilaukia ir tam tikros kritikos. Pvz. kodėl mes Teatro festivalio uždaramajame bankete sekmadienio vakare Jaunimo centre numatėm kai kuriuos dalyvius pagerbti, apdovanodami juos lietuviškais oscakais. Pabrėžiu, kad geriausi aktoriai, režisieriai ar vadovai bus atrenkami tik iš festivalyje daly-

(Nukelta i 4 psl.)

R. Merkys

Natiurmorfas (pastelė)

PAVOGOTOS MIEGO MINUTĖS

Julija Švabaitė

VIRTUVĖS LAIKRODIS

Aš ieškau tikro džiaugsmo, tikro skausmo Tolumoje tarp žmogaus ir daikto. Kodėl visa, ką paliečiu, taip greit sudužo Devyniasdešimt devintoj naktį?

Tūkstančio pirmąjį rytą atsibudus, Neberandu pasaulio patirties, Tikrai virtuvės sienoje išblukęs Geltonas laikrodis dar skaitė minutes.

Tavo gyvenimo ir mano išdalintų Kelių gyvenimų, kelių mirčių, Kurių pačią gražiausią — rudeninę Klevų liepsnoje dabar jaučiu.

PIRMADIENIS, TREČIADIENIS

Pirmadienis, trečadienis, Pavogtos miego minutės, Eilėraščių tylumas, Neįtartos žodžių sakmės.

Tavo šešėliu išsitiesiu, Tavo kūnu kvėpuoju, Aš valgau tavo duoną ir tavo ramybę.

GYVENTI, GYVENTI

Tu padedi šaukštą ant stalo, Duoną ir druską, O aš paskutiniam sapne Vėjuos tavo jauną ir žalią, Apšviestą saule dornia.

Tu atsuki rytmečio laikrodį Puse valandos, Kad mano sapnas dar vytųs Tave kaip žvaigždę vanduo...

Ir susitinka netyčia Mūsų kūnai akli, atviri Gyvenimui, mirčiai, jaunystei.

Gyventi, gyventi, gyventi, Už mūsų visų laukimo, Už dvylikos rankų šilto, Už tykaus jų širdžių plakimo.

JIS UZAUGO

Mamytė, pirki man žirgelį, Gražiausią žirgą dovanų...

Jis užaugo, Iš mažo delnuko Išsprūdo siela nerami, O tu dar laikai tą rankutę Ir viskuo abejoti imi.

Kam ji tavo ir mano pasauliui Kieta, uždara, svetima? Kam tikėjimas tavo sustoję Su vaikiško džiaugsmo diena?

O aš mėlynam žvilgsny vaikučio Randu ir tave ir save — Mažą sielą suspaustoj rankutėj, Bėgančią Saulės gatvę...

BULVĖ

Šiltaj virtuvėje išaugo bulvė, Kuri maitina mus visus šešis. Galvą iškėlus, tiesi Vyniojasi šimtu žalių pūkuotų lapų.

Yra žmonių, kurie visai be jokio triūso Į dangų lipa, Kaip toj senelio pasakoj pupa, O mums galva nuo bulvės apsisuko Ir mes visi Lubas ir stogą prasikirtę Į dangų kopsime Per bulvę.

(Iš spaudai paruošto naujo eilėraščių rinkinio)

IŠILGAI AFRIKOS

Kazys Almenas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

18. VISU KRIOKLIŲ KRIOKLYS IR PIRMAS SKONIS BALTUJU MANDAGUMO AFRIKOJE

Lusaka — Livingston — Botswana
VII. 8 — 12.

Nuo Lusakos iki Livingstono, pačiame pietiniame Zambijos pakraštyje, mudu su „Mažiuku“ bėrėme švilpaujami. Asfaltas čia lygus kaip stalas, „Pragaro kelio“ dulkių ir sunkvežimių makalynė palikta toli užpakalyje.

Livingstoną pasiekėme po dviejų dienų kelionės. Gražus tai miestukas. Gatvės plačios, daug geliiu, medžių. Parko medžių lapai geltonavo įvairiom spalvomis, nes dabar čia ruduo. Gėlės irgi sodrių, rudeninių spalvų.

Bet ne miestukas mums buvo galvoje. Stabtelėjom tik benzino prisipilti ir važiuavom tolyn, skubėjom kaip ir Livingstonas kadaise prieš šimtą metų pamatyti vieno iš pasaulio stebuklų — Krioklio Niekas Afrikoje nesa-

giau 100 metrų gylio tarpekli, atskiros vardo visai nereikia. Vadinama tai „The Falls“, ir viskas. Kartą jį pamatęs, su šiuo kukliu išdidumu visai sutinku. Čia būtent yra visų krioklių Krioklys.

Daug vandens. Giliai jis krinta. Didžiai šniokščia. Miglos stulpas kyla. Įvairiaspalvės, bent kelios, vaivorykštės spindi. Antroje tarpeklio pusėje lyja nuolatinis lietus. Nesigriebdamas demagogiškų būdvardžių, šaltai išdėstysiu, kodėl būtent jūs, kurie ir Niagaros krioklį matėt, tikrojo, visų krioklių Krioklio dar neregėjot.

Krintančio vandens kiekiu šie abu kriokliai panašūs, bet:

a. Zambezi upė čia krenta ne į atvirą erdvę, (kaip Niagara), bet į siaurą, uždara tarpekli,

b. Viktorijos krioklys yra dvigubai aukštesnis.

Ypač pirmoji ypatybė sukuria nepakartojamą ir tokį vienintelį reginį. Tarpeklio siaurumas, į kurį vanduo krinta, sukuria dvi lygiagrečias sroves: vanduo putodamas krinta žemny, o išstumiamas oras veržiasi į viršų. Oro srovė tokia stipri, kad objekto, pavyzdžiui, kaip skrybėlė į tarpekli numesti visai neįmanoma. Minių skrybėlė, nes vienos mažos turistų grupės gidas šią aplinkybę kaip tik skrybėlės pagalba ir pademonstravo. Skrybėlė huskriejo į tarpekli, sustoję tik kokia dešimt metrų tensusleisus ir tada iškilo į viršų. Gidas jos vis vien neteko, nes oro srovė ją nubloškė kažkur į kitą tarpeklio pusę. Manau, kad jis tą galimybę buvo jau įskaičiavęs, atrinkdamas ir atitinkamą metimui skrybėlę.

Dar vienas Krioklio pliusas yra tas jogs turistų čia nepalyginamai mažiau, o jaunavedžių iš viso neteko matyti. Buvo ten tuo tarpu daug ir net akimėliškai jaukių beždžionių. Jei būtų pasirinkimas, bent aš, turiu prisipažinti, esu labiau linkęs stebėti beždžio-

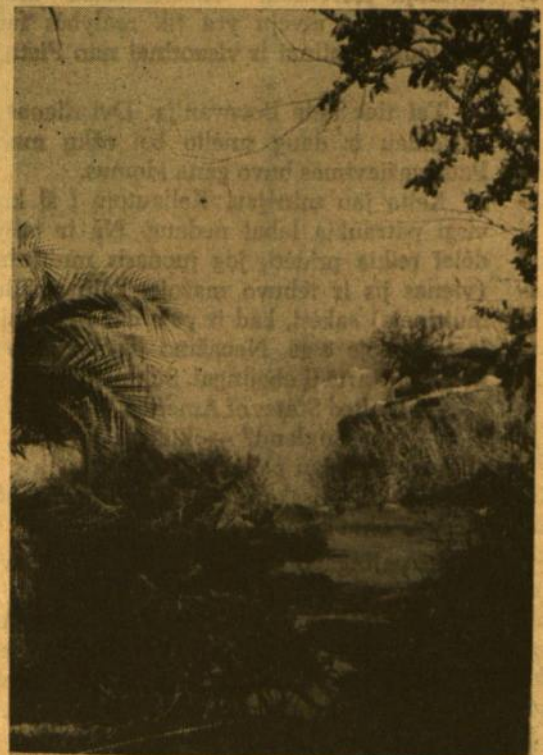
nes negu turistų legionus. Šiaip Afrikoje beždžionė iš arti nėra jau taip lengva pamatyti. Tai vis dėlto gudrus ir užtai atsargus žvėrelis. Pamatai jau susmėkščiojančias tarp lapų, ir viskas. Bet čia jos karstosi ant Livingstonui pastatyto paminklo, knabinėja neakylai uždarytų mašinų langus ir lauke esančiame restoranelyje lipa tiesiog ant stalo. Prie Krioklio stulbinančio didingumo jos prideda ir savo, visiškai krioklį nekonkuruojantį, bet užtai atpalaiduojančią malonų ir humoristinių išpūdį.

Miegojau tą naktį tik kokią pusę kilometro nuo Krioklio aukštupio kryptimi ir aiškiai girdėjau jo duslų ūžimą. Prieš pasiekdamas krioklį, Zambezi upė lėtai plaukia plačiai išsidriekusi vagoje, aplenkdamas šimtus salų ir saliučių. Kai kurios tos salytės tiek mažos, jog kartais tik viena ar dvi palmės tekyšo iš vandens. Ir tiek tų salelių daug, kad antrąjį krantą per jas sunku net įžiūrėti. Visur aplink Krioklį yra gamtinis draustinis, tad vietos nakyvnei teoretiskai netrukdo, bet susidūrus su konkrečiu tos vietos išsirikimu, buvo jau kiek blogiau. Matyt, ši didinga vaizdą ivertina ir drambliai ir begemotai. Kiekvieną atvejų, niekur nemačiau taip nuodugnai šių mielių keturkojų tankų ištryptų, išvartytų ir išlaužytų krūmų kaip čia. Šiaip Afrikoje miegodavau lauke be didelio rūpesčio, beveik kur pakliuvo. Bet pažvelgus čia į šipuliukus sutrintus riešo storumo bambukus, visgi kilo klausimas: o kas būtų, jei toks kelių tonų drimba arba ko gero ir visa jų kaiminė užsimanytų eiti kaip tik per tą vietą, kur aš savo barzdota, žemaitišką galvelę esu paklojęs? Kas tada? Gali ko gero ir nosį neblogai suploti, o manoji ir šiaip jau pakankamai plati. Taigi, klausimas svarstytinas. Pradėjau dairytis išėjties, o netrukus tokią ir suradau. Visai netoli upės stovėjo viena šalia kitos dvi storos borusinės palmės, o trečioji, upės paplauta, buvo išvirtus kaip tik taip, kad

užtvėrė trečiąjį, laisvajį šoną. Toje tad užtvairoje pasitiesiau savo miegamą maišą, na įsikėliau taipogi ir „Mažiuka“.

Miegojau puikiai, bent gerą nakties dalį, nors jei būčiau poetas, o ne prozaikas, tai kažin ar būčiau galėjęs akis užmerkti. Yra vis dėlto grožio šitoje žemėje. Ir kartais jis taip tirštai sukrutais į vieną vietą ir į vieną laiką tarpą, kad darosi tiesiog nepatogu. Eilėraščių rašyk, dūsauk, gitarą virpink, vis vien liksi beždžis prieš tai, ką matai.

Buvo pilnatis. Mėnulis Zambijoje, be abejo, tas pats kaip ir Chicagoje, bet, prisiekiu, atrodė jis bent tris kartus didesnis. Netoliese,

Vienas Krioklio kamputis. Visumoje, žinoma, jis nenufotografuojamas, nebent jau iš iektuvo. Fonas palkšvas, nes nuolat kyla rūkas.

pačią žemę dusliu aidu virpindamas, užia Krioklys, ir kyla ir kyla ten balkšvos miglos stulpas. Vėjo nėra, migla nesiskaido, ji nusileidžia prie vandens ir plaukia prieš lėtą vandens srovę, blizgėdama šaltu, balzganu mėnulio atšvaistu. Lyg iškarpytos ir taip arti, kad atrodo ranka pasiektum, iš tos žerinės miglos kyla salų ir salelių palmės. Krūmuose sučerska beždžionikė, rykauja savotišku altu kažkoks paukštis, lėtai čurlena pakrante tamsus Zambezi vanduo. Netoli upėje dūsaujami pūksuoja ir šnirpščia begemotai. Kažkur pakranteje, traškindami bambukų kimsyną, ganosi drambliai.

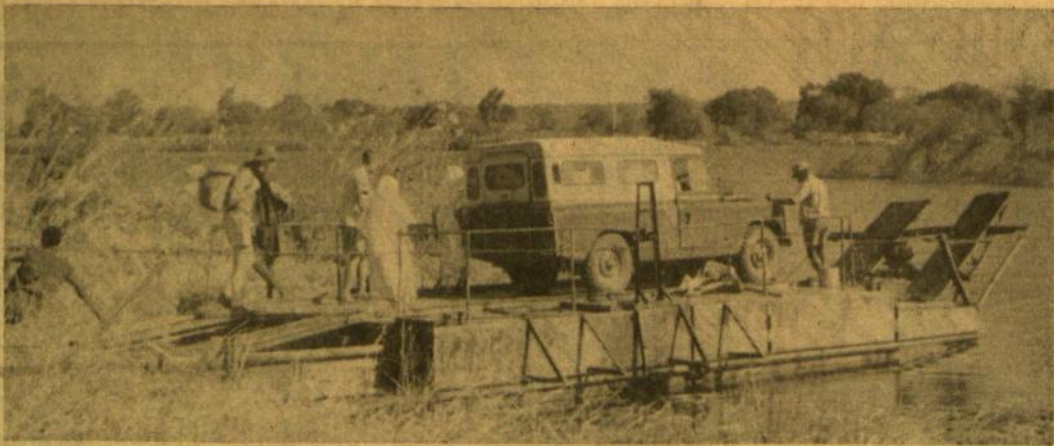
Gerai, kad esu prozininkas. Pasidėjau, kol to visko pasidarė per daug. Tada įlindau į savo miegamą maišą, užsiklojau galva, ir tiek manęs ta visa nakties poezija ir teregėjo.

Sekantį rytą padariau didžiausią savo visos kelionės klaidą, būtent, parašiau ir išsiunčiau tėvui laišką, jog mano kelionė kaip ir baigta. Prieš akis tik juodo asfalto juosta iki paties Capetowno. Civilizuotoji, baltųjų valdoma Rodezija ir Pietų Afrika. Parašiau, užlipinau ir įmečiau į pašto dėžutę, anei minutėlę nepagalvodamas apie plieninę žemaičių taisyklę: „Neperšokęs per griovį, nesakyk op!“ Reikia, aš pamiršau, bet ne Perkūnas Dievaitis. Pirmasis ir tai tik perspėjantis žaibas trenkė, vos pusvalandžiui praėjus.

Zambezi upė yra taipgi siena tarp Zambijos ir Rodezijos. Pasroviui nuo Krioklio stovi per tą gilų tarpekli perstas tillas. Viename tilto gale Zambijos muitinė, kitame Rodezijos. Juodieji Zambijos muitininkai man plačiai šypsodamiesi palinkėjo geros kloties, ir po dešimties minučių jau klovau savo pasą prieš baltąjį Rodezijos pareigūną.

Žinoma, reikia blankus užpildyti. Tai Afrikoje jau įprasta. Užpildžiau. Klausimų tarp per tokie: Kokios rasės esi? Kokios religijos? Kiek pingo turi? Kokios lyties?

Užpildžiau blankus sąžiningai. Pareigūnas (Nukelta i 4 psl.)

Keliamės per Zambzi upę į Botswanijos pusę kartu su misionierių grupe.

IŠILGAI AFRIKOS

(Atkelta iš 3 pusl.)

nas paprasė parodyt pinigų. Parodžiau.

— Palaukite, — sako jis man. Ir susėmęs mano popierius nuėjo į šalimais esantį kambarį.

Grįžo, iš tiesų, maždaug po minutės.

— Mr. Almenas, — sako jis man ramiai balsu, — mes negalime jums duoti vizos įvažiuoti į Rodeziją.

Maniau, kad nesupratau. Jis pakartojo.

— Kame reikalas? — klausiu — Kodėl? Kokia priežastis?

— Remiamės paragrafu 301C. Ir vizos jums neduosime.

— Kokie čia paragrafai? Kaip tai?

Jis ištraukė iš stalčiaus statutų knygą. Atvertė tuoj pat. Matyti, jog buvo prarętos paragrafo ieškoti. Paragrafas susidėjo tik iš vieno sakinio, tai nebent žodžių eiga sumaišau. Skamba jis taip:

“301 C Sept. 1966

Be ankščiau sumintų priežasčių, pasienio tarnautojai yra įgaliojami savo nuožiūra suteikti arba nesuteikti įvažiuojantiems vizos.”

Cia jau ne britiškas įstatymas, jau J. Smith laikais išleistas. Bet nieko nepasakysi. Juoda ant balto. Visagalis įstatymas. Neribotas. Visų tų kitų, knygą pripildančių paragrafų nereikia. 301C visus juos atstoja.

Esu vis dėlto naivios prigimties. Ir Chicagoje ir Rodezijoje man vis atrodo, jog kažkokia ten priežastis turėtų būti. Gudri, negudri, racionali ar absurdiška, kokia nors priežastis gi turėtų egzistuoti. Pakartojau pareigūnui vien tą kuklų klausimą: Kodėl?

— Palaukite! — jis man sako ir vėl nuėina į šalutinį kambarį, viršum kurio durų, kaip dabar įsidėmiu, yra užrašas: “Direktorius”.

Grįžta netrukus. Ir ne vienas. Su direktoriumi. Ši direktorių reikia kiek apibūdinti. Deja, apibūdinimas gal skambės banaliai, bet ne mano tai kaltė, o gyvenimo.

Platus veidas. Atkištas stambus smakras. Agresyviai pasiūšaus antakiai. Plačios, mėsingos lūpos. Trumpas, kiek paraudęs sprandas. Abėjos baltu, uniforminių marškinių rankovės atraitos. Ant abiejų plaukuotų rankų po tatuiruotę. Hollywoodas tokius tipus naudoja SS puskarininko arba kalėjimo prižiūrėjo rolėm. Panašių fizionomijų galima pamatyti ir Chicago policijos grupinėse nuotraukose.

— Kokių sunkumus jūs turite? — klausia viršininkas.

— Nežinojau iš viso, kad turiu, — sakau jam. — Per visą Afriką štai pervaziavau, net nežinodmas, jog jų turiu.

— Tai dabar tapote painformuotas. Ar iš eiseite iš čia savo valia ar reikės jums pagelbėti?

Pokalbis buvo trumpas, tad atkuriu jį maž daug pažodžiui. Kaip pastebite, nebuvo nė mažutės pastangos atsakyti į tą mano mažą klausimą: kodėl?

Aš jį pakartojau.

— Jums Rodezijos pareigūnas sakė. Paragrafą parodė. Ar turėsite būti jėga pašalintas?

Tų narsiosios Rodezijos pareigūnų buvo maitinėjė net šeši. Visi atrodė, kad jie net per mielai tą jėga pašalinimą įvykdytu.

— Ne, — sakiau kukliai. — Ačiū. Kaip nors gal pajėgsiu pats.

Mielai būčiau ką nors riebiai ižeidžiančio pasakęs, bet tuo momentu nieko nesugalvojau ir dabar dar nesugalvoju. Tokio tipo žmonės kaip ir neįleidžiami, nebent jau keikies jų nuosavu leksikonu.

Tai gi, išėjau. Parymojau ant “Mažiuko” ir po to, nusispijovęs maitinės pusėn, atsiskleidžiau žemėlapi. Daugiau kaip vienas kelias gi veda į Telšius, arba, šiuo atveju, į Capetowną. Kelių yra ir aplink Rodeziją. Būtent: portugalų valdoma Mozambique rytuose, o vakaruose valstybė, apie kurios egzistenciją net nežinojau, prieš vykdamas Afrikon, — Botswanija. Botswanijos siena yra tik 50 km nuotolyje nuo Krioklio, tad pasirinkimo galvosūkis man savaime išsprendė.

Pasukau tad “Mažiuką” 90 laipsnių kam pu į dešinę, ir netrukus pasiekiau Botswanijos sieną. Įdomi siena. Plaukia sau plačioji Zambezi, negrįstas kelias prieina jos krantą ir nutruksa. Nieko čia nėra. Nei namo, nei bakūzės. Paukščiukai purpčioja po krūmus, ir viskas. Laimei, netrukus tuo pačiu keliu atvažiuo vietinių katalikų misionierių mašina.

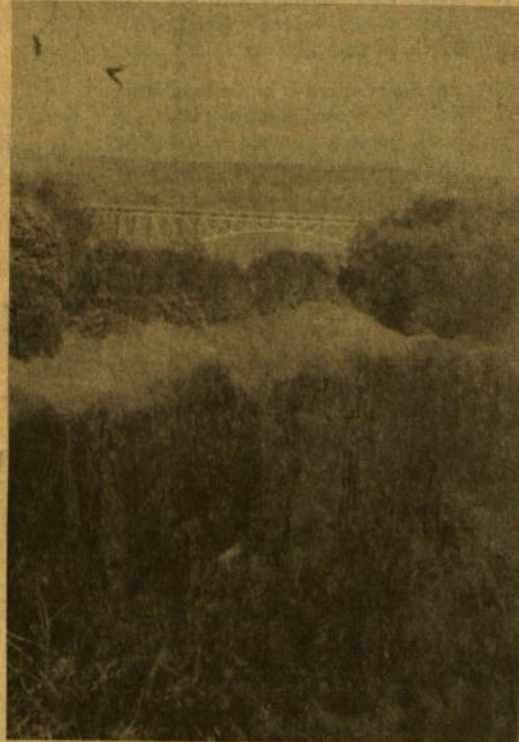
Dvi baltai apsirengusios seselės ir du barzdoti, saulėje iki bronzinio rudumo ideję misionieriai. Pasirodo, kad reikia tokį medyje pakabinatą skambalą skambinti. Barzdotojis misionierius juo ryžtingai ir “pazvanijo”. Ilgai nelaukus, kitoje Zambezi pusėje pasigirdo motoro plerpinimas, ir iš krūmų, kur atrodė nieko nebuvo, lėtai atplaukė primityvus keltas.

Trečiukart tad teko perkirsti Zambezi upę, bet šį kartą siūbuojančiame keltė.

Apie Botswaniją reikia bent paragrafėlį parašyti. Kraštas bent paragrafo (ne ką daugiau) ir vertas.

Truputis statistikos: Gyventojų skaičius — apie 330,000; kvadratinį kilometrų skaičius pusantrą karto tiek; ožkų skaičius — penkis kartus didesnis; ko nors kito skaičius — nulis.

Jei kas nors kokiame fantastiškame romane norėtų sugalvoti neįmanomą kraštą, tai kažin ar jis prilygtų Botswanijai. Lyg tam tikra kraštutinė karikatūra Botswanija atspindi tą istorinę naštą, kurią Afrikai uždėjo besibaigianti kolonializmo epocha. Atsirado ji maždaug taip. Gale devyniolikto šimtmečio pietiniame Afrikos gale kas kiek pajėgė apžiūti, tas tiek žemės griebė. Vokiečiai iš vaka-

Tiltas per Zambezi upę, kuriuo teko du kartus pereiti. Į Rodezijos pusę, o už pusvalandžio atgalios...

ru, boerai (olandai) iš pietų, portugalai iš rytų, belgai iš šiaurės. Jei būtų tais laikais buvę helikopterai, visų sienas ženklinančios vėliavės būtų susikirtusios viename taške, ir neturėtų dabar Botswanijos. Bet primityvūs buvo dar laikai. Eiti ir joti reikėdavo, o per Kalahari dykumą eiti nėra per daug malonu. Tad atmatavo visi kiek pajėgė žemės ir paliko tą smėlį vėjui žarstyti. Štai ir Botswanija (Bechuanaland savo laiku ji vadinosi). Kraštas tiek tuščias, jog net prieš kelerius metus net jo sostinė buvo ne pačiame krašte (sic!), bet už jo ribų — Pietų Afrikoje. Botswanijoje nerasta vietos, kur vėjai gubernatoriaus dviaukščių rūmų nenupūstų. Dabar Botswanija teoretiskai savarakiškas kraštas. Teorija šiuo atveju yra tik realybės farsas. Priklauso ji pilnai ir visuotinai nuo Pietų Afrikos.

Tai tiek apie Botswaniją. Dvi dienas ten praleidau ir daug smėlio bei ožkų mačiau. Pats įvažiavimas buvo gana įdomus.

Keltą jau minėjau. Keliautojų į šį kraštą visgi patraukia labai nedaug. Na ir teisybės dėlei reikia pridėti, jog juodasis maitininkas (vienas jis ir tebuvo mažoje, kaip pasiūreje, maitinėjė) sakė, kad ir pats dar neseniai toje tarnyboje esęs. Nepažino jis net asmeniškai savo paso. Vartė jį abejingai. Sukinėjo.

— United States of America, — sakau.

— Not England? — klausia jis, mat, angliškų pasus jau pažįstas.

— No, — sakau, — United States of America. That's another country.

Jis palingavo galva, bet vis dėlto atsivertė savo instrukcijų knygą, išvardintų kraštų tarpe susieškojo, būtent, United States of America, tada jau, tvirtai įsitikinęs, jog toks kraštas iš tiesų egzistuoja, priplojo suvereninės Botswanijos antspaudą į šios, keistai skambančios valstybės išduotą pasą.

(Bus daugiau)

HOFMANNSTAHL CHICAGOS GOODMAN TEATRE

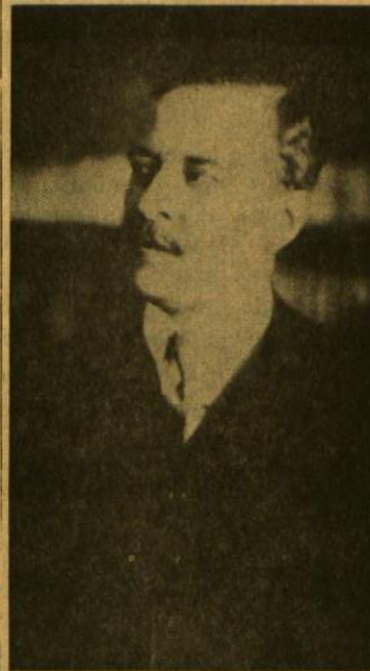
SAULĖ JAUTOKAITĖ

Austrijų rašytojas Hugo von Hofmannstahl (1874-1929) operos lankytojams yra žinomas kaip poetas-libretistas kompozitoriaus Richard Strauss'o operų “Elektra”, “Der Rosenkavalier”, “Ariadne auf Naxos”, “Die Frau ohne Schatten”, “Die Agyptische Helena” ir “Arabell”, o teatro lankytojams jis yra žinomas kaip poetas-dramaturgas parašęs “Der Tod des Tizian”, “Der Tod und der Tor”, “Jedermann” ir kitus. Hofmannstahl'o dramos veikalas parašytas 1922 m. Salzburgo festivaliui ir pavadintas “Salzburger grosses Weltheater” (“Salzburg Great Theatre of the World”) kaip tik dabar iki lapkričio 2 d. yra atliekamas Chicago Goodman teatre. Kadangi rašytojas Hofmannstahl buvo giliai religingas, didelis moralistas, pasireiškęs kaip senųjų idėjų atkūrėjas, todėl ir šis vaidinimas yra parašytas pagal ispanų rašytojo Calderon'o veikalo “The Great Theatre of the World” (1645) mintis. Autorius iš Calderono pasiskolino šią pagrindinę metaforą: pasaulis yra scena, kurioje kiekvienas žmogus atlieka jam Dievo skirtą vaidmenį.

Veikalas prasideda, kai Dievas pasauliui (režisieriui) įsako pa skirti šešioms sieloms po rolę, kurią kiekviena turi atlikti sąžiningai. Sielos, gavusios Karaliaus, Grožio, Turtuolio, Išminties ir Ūkininko vaidmenis, jas priima be jokio priekaišto. Siela paskirta Elgetos rolę, prieštarauja Dievo angelui, skųsdamosi, kad ji turės tiek daug kenčių, ir ne tik fizinį skurdą, bet ir dvasinį skausmą, žmonių neapykantą, visų pajuoką.

Karalius, Grožis, Turtuolis su daro aplinką — pasaulį, kuriame Ūkininkas patenkintas dirba, kad galėtų juos išmaitinti, do, kad ji palietė vidinė šviesa, kuri jį nuramino. Išmintis jam įrodė, kad žmogus, kuris yra pats daug kentėjęs, yra gyvenime jautresnis ir išmintingesnis, negu tas, kuris yra visko pertekęs. Ir nusiraminsi Elgeta išėina pas Ūkininką dirbti sunkaus darbo.

Lalkui atėjus, Dievas Mirčiai (scenos direktoriui) įsako visus veikėjus pašalinti iš gyvenimo

Hugo von Hofmannstahl

Ne manifestacijoms...

(Atkelta iš 3 pusl.)

vaujančių tarpo ir tai jokių būdu nebus paliestos mūsų didžiųjų scenos darbuotojų ambicijos, kurie festivalyje nedalyvaus.

— Festivalis yra didelė šventė suriša su milžinišku techniku darbu ir išlaidomis. Kaip narpiojantės visose techniškos si tuacijose?

— LB Kultūros fondas yra ne organizacija, bet institucija, tad ji turi vos kelis valdybos narius. I talką esam pasikvietę teatrui giminingo vieneto “Dainavos” ansamblio valdybą bei paskirus narius, o taip pat ir kitus talkininkus, ir taip visi atliekame festivalio ruošimo techniškuosius darbus. Lėšų problema labai aktuali, nes kai kuriems atvykstantiems sambūriams kelionę padengiam 100 proc., kitiems 50 proc. Skaitytajams primenu, kad LB Kultūros fondas šiam festivaliui visai nenaudoja lėšų, kurios yra knygų ir vadovėlių leidimo fonde, bet renka aukas ir kitaip lėšas organizuoja. Jei i Teatro festivalį per visas dienas atsilankys 4,000 žmonių, festivalis bus pasisekęs ir esame tikri, kad ateityje įvyks ir antrasis Teatro festivalis ir lietuviškos teatrinės veiklos gyvybė smarkiai pajudės. O tai ir yra mūsų didysis troškimas.

mas ir tikslas. Nepamirškime teatro tautinės reikšmės. Juk kiekvienas aktorius turi gerai mokėti lietuvių kalbą ir dvasioje būti išprūšęs. Juk tai svarbus indėlis lietuvių tautinei gyvybei. — baigė pokalbį LB Kultūros fondo pirmininkas ir Teatro festivalio iniciatorius dramaturgas Anatolijus Kairys, pokalbio metu vis įterpdamas prašymą, kad i Teatro festivalį vyktų ekskursijos iš apylinkės lietuviškų kolonijų, kad čia giedai visu šimtu procentų festivalyje dalyvaudų, nes iš eilės autorių bei veikalių tikrai yra ką pasirinkti širdžiai artimo bei mielo.

Menu, kai 1956 m. rudenį “Draugui” parašiau straipsnį “Vyrai, kurie tūkstančių nesibaido”. Tai buvo pirmasis straipsnis apie tuometinio Čicagos Lietuvių vyrų choro ir jo vadovo muziko Vl. Baltrušaičio užmojų pasukti i operos kelią. Daugelis to straipsnio mintims netikėjo, kiti net spaudoje viešai pasišaipė. Bet šiandien nesugriauamas faktas, kad Chicago Lietuvių opera, išaugusi iš ano Vyrų choro, jau įžengė i 12-tus darbo metus ir įrėjusi gilia kultūrinę vagą. Dieve duok, kad ir Teatro festivaliui idėja bei likimas pasuktų tuo keliu. Tada ir mūsų lietuviška padangė būtų dar šviesesnė.

VI. Ramojus

scenos. Tikta Išmintis ir Elgeta ramiai apleido šią sceną, o visi kiti priešinasi, sakydami, kad jiems buvo duotas per trumpas laikas. Nors anksčiau vis jie laiką laikė savo didžiausiu priešu. Laikas pasendino karalių, laikas sunaikino Grožį, laikas deformavo Turtuolio kūną.

Po mirties Dievo Angelas pasišaukia visas šias sielas, jau atvaidinusias savo skirtąsias roles, ir perskaito Dievo jiems skirtų rolių atlikimo įvertinimą. Elgeta ir Išmintis regės Amžinąją šviesą, Ūkininkas, Karalius ir Grožis paliko pusiaukelėje pasitaismui, o Turtuolis niekada neregės Amžinosios šviesos. Dabar išryškėja žmogaus silpnumas ir kilnumas: valdžios galia, tuštūbė, darbas, godumas visi eina savo įprasta vaga. Elgetos žodžiais tariant, išvada tokia, kad tikrai laisvas yra tas, kuris laisva valia daro tai, kas yra teisinga.

Kodėl šiandien statomas šis veikalas? Goodman teatro direktoriaus John Reich atsakymas: “Aš tikiu i teatrą, kuris turi mintį - idėją. Aš noriu parodyti dabartines problemas istorinėje plotmėje, kad jos mums primintų, jog šiandieninės problemos nėra tikta mūsų generacijos nuosavybė”.

Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite i CHICAGO TAUPYMO BENROVES Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4¼%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

STAI MENESINĖ TAUPYMO LENTELE:

MĖNESINĖS SĄTAUPOS		MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELE										
		2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.	12 YRS.	14 YRS.	16 YRS.	18 YRS.	20 YRS.	
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51	\$1,937.70	\$2,380.57	\$2,867.04	\$3,401.40	\$3,988.36		
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02	3,875.39	4,761.14	5,734.08	6,802.80	7,976.72		
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53	5,813.09	7,141.71	8,601.12	10,204.20	11,965.08		
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04	7,750.78	9,522.28	11,468.16	13,605.60	15,953.43		
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55	9,688.48	11,902.85	14,335.21	17,007.00	19,941.79		
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06	11,626.17	14,283.42	17,202.25	20,408.40	23,930.15		
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57	13,563.87	16,663.99	20,069.29	23,809.80	27,918.51		
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.85	12,276.08	15,501.56	19,044.56	22,936.33	27,211.19	31,906.87		
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59	17,439.26	21,425.13	25,803.37	30,612.59	35,895.23		
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09	19,376.95	23,805.70	28,670.41	34,013.99	39,883.59		

TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

JOHN PAKEL, President

5¼%

Certifikatų sąskaitos

Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4¾%

Ant visų knygelių sąskaitų

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organization meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No
- * service charge to members
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free parking lots
- * Save-by-Mail Checks
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS:

Pirmad. 12:00 P.M. - 8:00 P.M. Ketvirtad. 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Antrad. 9:00 A.M. - 4:00 P.M. Penktad. 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Trečiad. Uždaryta visa d. Šeštad. 9:00 A.M. - 12:30 P.M.

Birutė Pūkelevičiūtė, "Dvylika" filmo režisierė, lankosi pas prel. Mykolą Krupavičių filmavimo reikalais. Apie prel. M. Krupavičių netrukus bus susuktas to filmo fragmentas. (Lietuvių foto archyvas)

LIETUVYBĖS GAIVINTOJAI

Studija, laukianti knygos pavidalo

ANTANAS KUČAS

Pranas Pauliukonis, KATALIKŲ BAZNYČIA IR LIETUVYBĖ. Draugas 1967 m. rugsėjo 14 — lapkričio 25; 62 atkarpos po tris skiltis. Apimtų apie 200 knygos puslapių.

Lietuvos istorijoje mes dar vis turime eilę neišspręstų problemų, kur nesutaria istorikai. Jų tarpe dvi yra gan stambios: valstybės ir krikščionybės pradžia. Su šiomis mes nardiname nežinios miglose ir pačią lietuvių. Jei pirmąsias dvi lukštena specialistai, tai trečiosios griebiasi beveik kiekvienas, kuriam nepatinka religija, stengdamasis apkaltinti Katalikų Bažnyčią Lietuvos sulenkiniu.

Šioje studijoje Pr. Pauliukonis imasi gvildinti lietuvių klausimą ne emocijomis, bet dokumentuotais faktais, surinktomis gausy bėje šaltinių. Įvade jis supažindina su Bažnyčios pažūra ir patrio tizma; pirmame skyriuje aiškina apie gilesnes lietuvių nutautimo priežastis (lietuvių diduomenės ir dalinai bajorijos lenkėjimas); toliau seka: Katalikų Bažnyčia lietuviškos kultūros pagrindėja, Kat. Bažnyčia kovoje su rusi fikacija ir, galop, jos vaidmuo, tiesiant kelią Lietuvos nepriklausomybėn.

Nesileisdamas į filosofavimą ir patarimus, kaip kitados turėjo elgtis valdovai ir atsakingi asmenys, autorius sutelkia visą dėmesį pavaizduoti kaip ir kodėl mūsų tautos gyvenimas riedėjo šimtmečių eigoje, vienokių ar kitokių bū du. Vėliausiai įėjusi į krikščioniš kų tautų šeimą, Lietuva daug ko turėjo mokytis, o tam "moksliui" nebūta daug laiko, nes reikėjo ka riuoti dėl valstybės ir tautos gyvybės. Iš kitos pusės, etninis elemen tas vėlybuose viduramžiuose ir naujųjų amžių pradžioje neturėjo esminės reikšmės. Tos ar kitos kalbos vartojimas tebuvo prakti nės, ne patriotinės vertės išraiška.

Kruopščiai panaudodamas istorinius šaltinius, autorius įvalgiai supažindina su lenkų kalbos plitimu, drauge neaplenkdamas nė faktų, kad Katalikų Bažnyčia yra dėjusi daug pastangų į žmo nės prabilti lietuviškai ne tik žo džiui, bet ir raštu, — spausdina momis knygomis. Visas švietimas ir kultūrinis gyvenimas srovėno tik dėka bažnyčių ir vienuolių. Kai Lietuva po paskutinio pada linimo 1795 m. atsidūrė po rusų letena, tautai grėsė išnaikinimas, nes pasikėsinta lietuvių supravos lavinti ir surusinti. Tautą išgelbė jo tik lietuvių ir katalikų, ku rių gynėju XIX š.m. visa galybė atsistojo vyskupas Motiejus Va lančius. Tai nutiesė kelią ir į Lie tuvos nepriklausomybę.

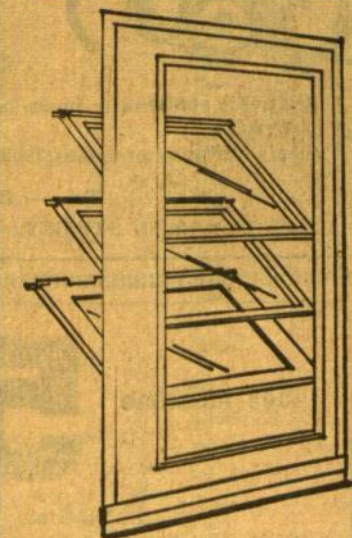
Čia tėra suminėti tik studijos rėmai. Ją trumpai nupasakoti ne įmanoma. Joje mirga keleta šim tų vardų ir ne kiek mažiau nuro dytų šaltinių iš knygų, žurnalų ir

periodinės spaudos (laikraščių). Ši studija yra didelio pasiventi mo ir ištvermės vaisius, liudijąs taikliu istoriko mostu apžvelgtą svarbią mūsų tautos problemą — lietuvių gaivinimą. Vienur kitur autorius prasitaria, kad kam nors gali atrodyti, kad jis mėgi na "baltinti" kunigus. Beskaitant toks vaizdas nesusidaro, nes jis ne praleidžia nė kitų, kurie turi ko kių nors nuopelnų lietuvių.

Pr. Pauliukonio darbu ver ta pasidžiaugti ir palinkėti, kad jis netrukus pasirodytų knygos pa vidalu. Gaila, kad studija buvo leidžiama spausdinti dienraščio atkarpoje be tikros garantijos ją išleisti atskira knyga. Ilgesnių ir rimtesnių atkarpų žmonės nes pėja perskaityti ir dažnai atsi tinka taip, kad ir svarbus straip snis, o šiuo atveju visa studija, lieka "nepastebėti". Speju, kad daugelis tikėjosi atspaudu, tai nė nerinko atkarpų, nes mokslo strai pnis reikalauja didesnio susikau pimo negu kokia apysaka.

Pr. Pauliukonio studijos at spausdinimas yra būtinas, nes šios temos vargu ar kas nors kada nors vėl imsis. O ir medžiaga, pa grindiniai šaltiniai, su laiku ma žėja ir nyksta. Toli leidėjų neieš kant, man atrodo, kad autorius juos turi savo kaimynystėje: š.m.

VISKAS NAMŲ PAGERINIMUI

LANGAI
DURYS
STOGELIAI
TVOROS —
ĮVAIRIŲ METALŲ RŪŠIŲ
IR KAINŲ

KOSTAS BUTKUS
Telef. PR 8-2781

KELIOS NAUJOS ŽINIOS APIE MYKOLĄ ROEMERĮ

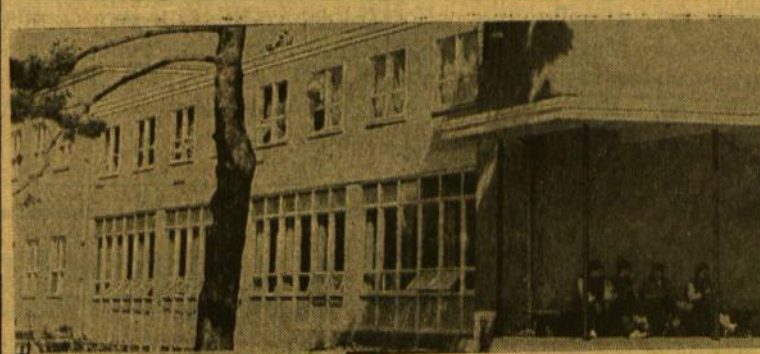
JUOZAS VAITKŪNAS

Apie mūsų žymų teisės moks lininką ir ilgametį Vytauto Di džiojo universiteto rektorių My kolą Roemerį kai kurių naujų ži nių pateikė gausiais Lietuvos isto rijos tyrinėjimais besireiškias Poz nanės istorikas Jurgis Ochmans kis (Jerzy Ochmanski) savo strai psnyje "Zapiski Michala Roeme ra o Rewolucji Póździernikowej" (Mykolo Roemerio užrašai apie Spalio revoliuciją), kuris buvo paskelbtas žurnale "NaŹnawsze dzieje Polski, 1914 - 1939" (XII 1967).

Ochmanskis nurodo tikslią Roemerio mirties datą, drauge primindamas, kad Lietuvių En ciklopedijoje ji klaidinga: Roeme ris mirė ne 1945 III 14 gimtajame Bagdoniškyje (Obelių v.), o 1946 II 22 Vilniuje, kur ir pa laidotas Rasų kapinėse. Šia data abejoti netenka, nes ją Ochmans kiui iš Vilniaus atsiuntė Lietuvos

Mokslų akademijos bibliotekos rankraščių skyriaus vedėjas Vla das Abramavičius (m. 1965).

Daug kas žinojo, kad Roemeris rūpestingai rašė platų dienoraštį, kurį deponavo Vyt. Didž. uni versiteto bibliotekos rankraščių skyriuje su sąlyga, kad jis būtų vi suomenei prieinamas tik 25 me tams suėjus po autoriaus mirties. Dienoraštyje neabejotinai turėjo būti daug vertingos medžiagos Lietuvos to meto istorijai, ypač gi apie Lietuvos ir Lenkijos santy kius, apie kuriuos Roemeris, as meniškias paties J. Pilsudskio draugas, buvo labai gerai infor muotas. Iš Ochmanskio straip snio su pasitenkinimu patiriame, kad tas svarbus dienoraštis nėra dingęs, o po karo buvo perduo tas Lietuvos Mokslų akademijos bibliotekai. Vienas lieka neaišku mas: Ochmanskis nurodo, kad to dienoraščio, apimančio 1911 -

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išcinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Ofic'al'ai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek ang lų kalbos. Duodami kreditai. Veik'a jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniamis šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniamis įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabuty. Atlyginimas visiems prieinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TĖVAI, BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATETIS JŲSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

JEI JŲS NORITE SIŲSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvai rausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE, N. Y. 13204
CLEVELAND 13, OHIO
HAMPSHAM, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY.
RAHWAY, N. J.

1536 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
250 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JES CAMPAN AVENUE
122-124 HILLSIDE AVENUE
219 MONTGOMERY ST.
515 MARCELLUS STREET
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JES CAMPAN AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE
717 W. GRAND AVE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
282-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
365-6750
249-6216
HE 5-6368
475-9746
PR 1-0696
365-0746
AN 8-1120
EX 2-0306
381-8997

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE
Paul
STUDIO

home of
MODERN
photography

Gowns by Martha

PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. Morgan St. YArds 7-5858

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

OCTOBER - SPALIO MEN. 17, 18 ir 19 D. D.

BARON VON KLUEG V.S.O.P. Imported BRANDY	Fifth \$3.98
SEMPE 10 Year Old ARMAGNAC IMPORTED BRANDY	Fifth \$4.98
BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth \$5.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.98
CINZANO IMPORTED dry or sweet VERMOUTH	Quart \$1.89
YUGOSLAVIAN Burgundy, Sauterne or Reisling WINE	Fifth \$1.09
GLEN - MAVIS Imported Blended Scotch WHISKY	Fifth \$2.98
CANADIAN MIST Imported Canadian WHISKY	Fifth \$3.49
OLD ST. CROIX LIGHT or DARK IMPORTED RUM	Fifth \$3.09
TUBORG BEER — Case of 24-10 oz. Throw-Away-Bottles, Case	\$6.49

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!

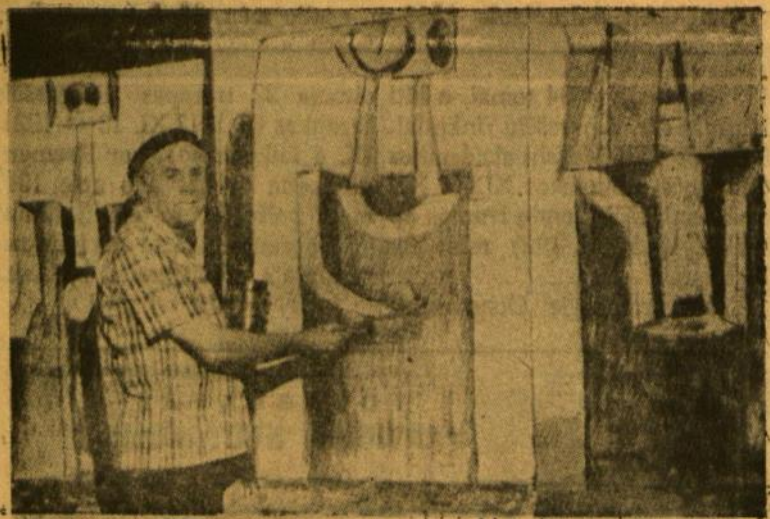
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro

SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 12 IKI 5 POPIET.

Dail. Alfonsas Dargis prie naujų savo tapybų. Nuotr. Fred Powers iš Rochesterio dienraščio "Democrat and Chronicle".

NAUJI LEIDINIAI

• **LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA.** Penkioliktas tomas. Lietuva. Šį tomo redagavo Vincas Maciūnas. Tomas žymiai didesnis už įprastinius, penkioliktasis yra 807 psl. Lietuvos tomas, kaip žinome, numeracijos eilėje buvo perskeltas, paliktas, redaguotas metų metais ir pagaliau išleistas gal ir prasmingai šiais 1968 metais, minint 50 metų nuo Lietuvos valstybės atkūrimo. Lietuvių Enciklopedijos pilnatvei dabar betruks ta tik papildomo tomo, kuris, kiek žinome, jau sparčiai redaguojamas ir tikimės, kad jo nereikės laukti taip ilgai, kaip čia minimo. Lietuvai skirtą tomo.

Visas šio tomo turinys padalintas į šiuos pagrindinius skyrius: Kraštas, Visuomenė, Istorija ir Kultūra. Kiekvienas iš jų savo keliu dalomas dar į skyrius ir poskyrius. Straipsniais parašyti buvo pasitelkti rinktiniai savo sričių specialistai. Taigi medžiagos, ir geros medžiagos, supilta tiesiog aruodai. Vargu ar kuriame kitame leidinyje kada nors buvo sukaupta tiek akademinio lygio raštų bei informacijos apie Lietuvą, lietuvių tautą ir kultūrą.

Tačiau Lietuvos tomo vietomis užkliūvi ir už tokių dalykų, kurie nėra girtini, bet pro kuriuos negirdomis praeiti taipgi negalima. Pirmiausia akysna krinta iliustracijų trūkumas. Vietomis verti dešimtys, net šimtus puslapių, neradamas nė vienos iliustracijos. Sakysim, lietuvių literatūrai tome skirta 50 psl. Vizualinė prasme jie yra begalinio nuobodumo, nes jiems papuošt ir pajavirint neįdėta nė vieno mūsų rašytojo nuotrauka. Šitai yra tiesiog skaudu, žinant, kad pernai išleistojo angliškąjį Amerikos katalikų enciklopediją, skirdama lietuvių literatūrai keletą puslapių, juos pajavirino net keliomis mūsų rašytojų nuotraukomis (Vydūno, Kiršos ir kt.).

Tome apstu ne vien tik aiškių korektūros klaidų, bet ir tokių neapsisūdėjimų, kurie ateityje bus priimti už tikrąjį pinigą, bet informacijos ieškančius nuolat klaidins. Štai, sakysim, čia išleistas, anglų kalbon išverstos mūsų poezijos antologija šiam Lietuvių Enciklopedijos tome vadinama "The Linden Tree", kai tuo tarpu anos antologijos tikrasis pavadinimas yra "The Green Linden".

Tome trūksta taipgi atskiro straipsnio apie lietuviškąją laikraštiją, nors ji mūsų vaidino

be galo reikšmingą rolę, didžia dalimi kaip tik išbudino tautą, prikeldama ją laisvam gyvenimui.

Kodėl vis dėlto šiame Lietuvos tome palikta viena ar kita spraga, paberta nemažai aiškių paklaidų, pagailėta daugiau iliustracijų? Gal visam tam sutvarkyti trūko laiko, norint toms išleisti nepriklausomybės sukakties metais? Tačiau jau tiek metų tomo laukus, būtų buvę geriau dar metus luktelėti, įėjus tai būtų padėję čia minimas duobes išlyginti.

• **TREJI VARTI, Nr. 10.** Latvių leidžiamas latvių kalba dvimėnesinis žurnalas, skirtas latvių, lietuvių ir estų literatūrai, menui ir aplamai kultūrai. Redaktoriaus Alberts Birnbaums, P. B. Box 61, Three Rivers, Michigan 49093. Administracijos adresas: Treji Varti, P. O. Box 256, Detroit, Michigan 48231. Metinė prenumerata \$7.00.

Lietuviškuosius šio numerio puslapius yra netrumpas Marijus Induse - Muceniece straipsnis apie lietuvių grafiką, ypač akcentuojant Pauliaus Augiaus kūrybą. Visas žurnalo numeris ir jo viršelį papuošta puslapiu P. Augiaus darbų nuotraukomis. Prof. Antanas Klimas rašo apie Aloyzą Baroną ir jo kūrybą. Greta spausdinamos dvi A. Barono novelės: "Vaiduoklis" ir "Seštoji generacija". Latvių kalbon jas išvertė Zariņu Janis.

REPORT TO THE COMMUNITY. Holy Cross Hospital. Sisters of St. Casimir. 14 psl. Iliustruotas, konspektyvus, skoningai sulaužytas informacinis leidinys apie Šv. Kryžiaus ligoninės teikiamus patarnavimus ligonim ir visuomenėi.

Benediktas Maciūka (University of Connecticut) Vokietijoje (ACTA BALTIKA 1967) yra paskelbęs straipsnį apie Lietuvos rusifikaciją po 1959 metų. Dabar tas straipsnis yra ir atskirai atspausdintas (Benediktas Maciūka, DIE RUSSIFIZIERUNG LITAUENS SEIT 1959: Versuch

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

Paveikslas \$1,555,000 vertės. Tai yra Reno'ro darbas, pavadintas "Le Pont des Arts, Paris". Industrialistas ir meno kolektorius Norton Simon, paskambinęs telefonu iš Los Angeles į Parke - Bernet galeriją New Yorke, nupirko tą paveikslą už daugiau pusantro milijono dolerių. Tai yra naujas paveikslų piniginių vertės rekordas. Ankstesnis buvo \$1,411,200 dolerių, sumokėtų pernai New Yorko Metropolitan muziejaus už Monet paveikslą "La Terrasse a Ste-Adresse."

einer quantitativen Analyse.—Institutum Balticum, 14 psl., vokiečių kalba).

Studijos išvadoje autorius sako, kad "Lietuvos rusifikacijos ir asimiliacijos pavojus tuo tarpu nėra nei toks didelis, nei toks intensyvus, kaip dažnai apie jį kalbama. Bet neįmanoma pranašauti, kiek ta reliatyviai palanki padėtis truks. Kiekvienu atveju atrodo tikra, kad dabartinei būklei pakeisti reikėtų ne pačios Lietuvos, o Maskvos komunistų partijos vadovybės politinio apsisprendimo" (E.).

OSTEUROPA — Naturwissenschaft (Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart) 1968 m. 1 (birželio m.) sąsiuvinyje paskelbė Donato Šato straipsnį apie Lietuvos mokslo istoriją, atliekamą tyrinėjimus gamtos ir technikos mokslų srityse. Straipsnis taip pat išleistas ir atskirai (E.).

SIUVIMO Mašinos

* ELNA
* BERNINA
* NECCHI
* VIKING
* PFAFF
* SINGER

Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisomė, parduodame ir nuomojame priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skoni kabinėtus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestiuose.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

ACEN NEWS (Nr. 135), July-August 1968 pateikia įdomias apžvalgas apie studentų sąjūdžius Lenkijoje ir Rumunijoje. Vedamajame straipsnyje tie sąjūdžiai sugretinami su studentų maištais Vakaruose (E.).

"Lietuva ir laisvėjimo sąjūdžiai Rytu Europoje", "komunistinio jaunimo suvažiavimas", "Lietuva šiandien", "Knygų leidyba Lietuvoje" ir "Truputis istorijos" (Molotovo-Ribbentripo sandėris) — pagrindinės temos šių metų trečiajame ELTOS biuletenyje, praėjusį mėnesį išleistame Paryžiuje. (E.).

VILTIS. Ot. — Nov. 1968 Vol. 27, No. 3 Redaktoriaus ir leidėjas V.F. Beliajus, P.O. Box 1226, Denver, Colo, 80201. Metinė prenumerata \$3.50. Iliustruotas apie įvairių tautų šokių, papročius informuojantis žurnalas. Duodamos nuotraukos iš lietuvių tautinių šokių šventės, jos suglaustas aprašymas. Gana gausiai šiame numery medžiagos apie žydų folklorą.

— Ne kiekvienas turis iškalbą suprantą tylos vertę. — Latvė.

KALĖDINĖS DOVANOS

pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius LIETUVOJE,

jei siųsite jas per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 South State St., Tel. WA 2-9354

arba

2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą.

Per mus galite užsakyti visus anksčiau skelbtus sovietų maisto produktus, bei pramonės gaminius, išskyrus automobilius ir šaldytuvus.

Reikalaukite naujus katalogus bei muitų sąrašus. Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame jau virš 21 metus.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo gimnaisius, tai mūsų skyrius, — **GORDON TRAVEL SERVICE, INC.,** — sutvarkys Jums kelionės reikalus bei jokių rūpesčių.

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

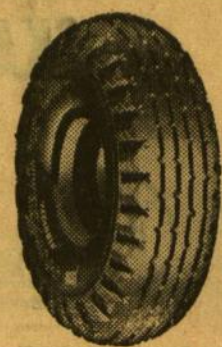
Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois

Telef. — GROVEHILL 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS ČESAS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienu metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vienu metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4: Thursday 9 to 8: Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIRGINIA 7-7258-59

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, istepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prirengimus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Platinkite "Draugą".

MOVING

Perkrausto baldus iš arti ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

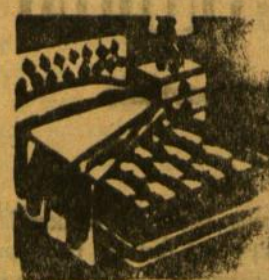
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogių planų atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atspara pirmad ir ketvirtad vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

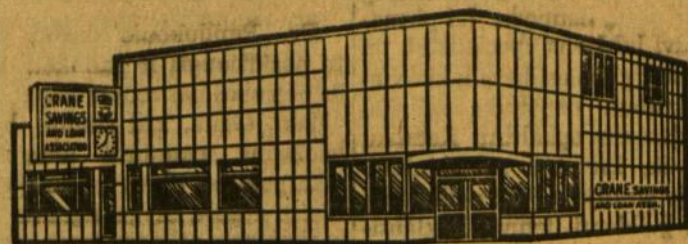
LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atspara pirmad ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atspara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

foto V. MAŽELIS

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

Mes mokame **5 1/4%** ant visų taupymo

certifikatų

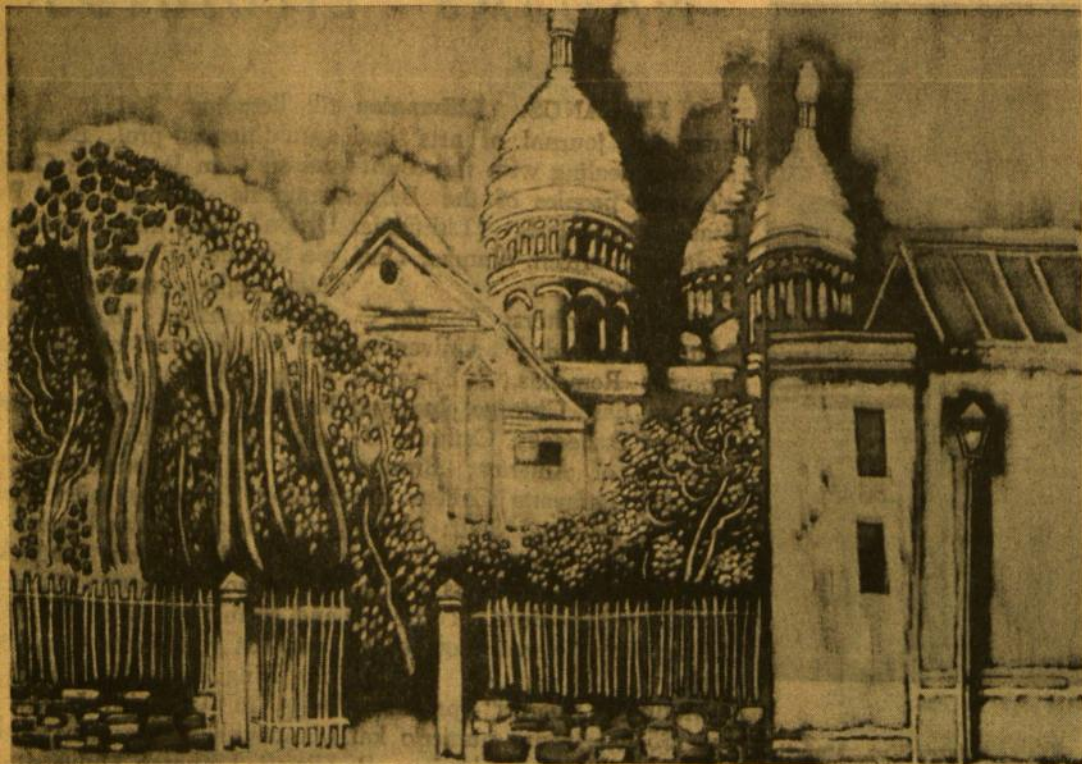
per annum
MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President

Vytautas Kasiulis
(Iš pasaulinių grafikos meistrų parodos, lapkričio 2 d. atidaromos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje).

Montmartre (litografija)

Kultūrinė Kronika

• Pasaulinių meno garsenybių paroda Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje, atidaroma lapkričio 2 d. Muziejus, bendradarbiaudamas su dail. V. Ramoniū (Master Gallery in Glencoe, Ill.), išstitys įvairios technikos ir įvairių praeities ir dabarties periodų bei kryptų grafikos darbus šių pasaulinio garso dailininkų: Goya, Corot, Whistler, Manet, Cezanne, Renoir, Bonnard, Dali, Picasso, Rosa, Kasiulio ir kt.

• Gaidelio kantata "Kovotojai" lapkričio 2 d. 8 val. 30 min. vak. bus atlikta Bostone, Jordan Hall patalpose. Kantatą atliks amerikiečių chorinis vienetas Chorus pro Musica. Choriui ir orkestrui diriguos Alfred Nash Patterson. Solistai: Dana Stankeitytė, Arnoldas Vokietaitis ir Leonas Baltrus. Kaip žinome, kantata "Kovotojai" buvo atlikta šiemet ir premjeriniame Vasario 16-tos koncerte Chicagoje. Kantatos atlikimas tada mūsų spaudoje susilaukė ir kai kurių kritikų. Linkėtina, kad dabar amerikiečių rankose kantata praeitų be priekaištų.

• Monumentalių formų ir apvaldytų spalvų dailininkas, šitaip rašo apie Alfonso Dargio Rochesterio, N. Y. dienraštis "Democrat and Chronicle" spalio 13 d. savo kultūriniam gyvenimui skirtuos puslapiuos. Labai teigiamai ir šiltu žodžiu apie Alfonso Dargio kūrybą dienraštis atsiliepa laikraščio meno skyriaus apžvalgininkas Jean Walrath, akcentuodamas praėjusią vasarą įvykusią Dargio darbų parodą Kendall galerijoje, Cape Cod, pasakodamas jo nueitą kelią nuo Lietuvos iki Amerikos ir išvardindamas įvairių kraštų muziejus ir galerijas, kuriose yra Alfonso Dargio darbų. Straipsnis papuoštas paties dailininko ir jo darbų nuotraukomis.

• Leidžiamas "Kritusiųjų už laisvę" antrasis tomas, Vlado Ramojaus 1967 m. Lietuviškos knygos klubo išleistoji knyga "Kritusiųjų už laisvę", kaip žinome, netrukus buvo išpirkta. Ji buvo mūsų viena iš labiausiai skaitomų ir graibstomų knygų. Knygos turinys lietė pokario metų Lietuvos partizanų veiklą, skaitytajai įdomiai pristatyta, remiantis įvairiais, net pačių okupantų pakištais dokumentais, gyvųjų liudinių pasakojimais. Tačiau, išėjus anai minėti knygai, Vladas Ramojus ir toliau visu intensyvu mu ir įvairiausiais būdais rinko medžiagą tiesiog neišsamiškai partizaninei laisvės kovų epopejai. Medžiagos greit susitelkė tiek, kad dabar į Laisvės fondas lietuvių kultūrai ugdyti leidžia "Kritusiųjų už laisvę" antrąjį tomą. Knygoje sukaupta dar daugiau gyvųjų liudinių pasakojimų, atidengiami dar lig šiol niekur plačiau nekomentuoti vienoki ar kitoki dokumentai, skelbiami at-

ti. Kol kas L. P. D. A. iš savo kuklaus išdo dengia ruošimo išlaidas. Laukiame stambesnių sumomis aukotojų — mecenatų: tūkstantininkų ir šimtininkų. Komisijos pirmininkas — vyksupas V. Brizgys. Vyr. redaktorius — prof. Pr. Čepėnas, Liet. Prof. draugijos pirmininkas — prof. St. Dirmantas. Jo adresas: 6616 S. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629. Siunčiant aukas, paminėti, kad auks skirta universiteto monografijai.

• Muzikinė plokštelė vaikams. Akademikų skautų filisterių sąjunga, minėdama jubiliejinius skautybės metus, nutarė išleisti muzikinę plokštelę vaikams. Jos paruošiamuosius darbus atlieka fil. Vytautas Mikūnas.

• Gerardas Žilinskas, Vilniaus universiteto matematikos docentas, mirė rugs. 30 Lietuvoje. Buvo gimęs 1910 m. 1936 m. baigė Vytauto D. u-to matematikos — gamtos fakultetą, vėliau keletą metų studijavo Anglijoje. 1940 - 1968 m. dirbo Vilniaus universitete, ilgus metus vadovaudamas bendrosios matematikos vėliau skaičiavimo matematikos katedrai. Velionis daug pasidarbavo ruošdamas naujuosius matematikus.

• Kauno medicinos institute šių mokslo metų pradžioje atidaryta pedagogikos ir estetinio lavimo komisija.

• Lietuvių Profesorų draugijos Amerikoje daugiausia iš universiteto fakultetų paskutinių dekanų sudaryta komisija baigia rinkti medžiagą ruošiamai Lietuvos universiteto placiai monografijai, apimančiai 1922 - 1944 metų veiklą. Antro dešimtmečio, o ypačiai paskutinio penkmečio apyskaita nebuvo lig šiol išspausdinta. Bus santraukos anglų kalba. Reikės didokos sumos šį platų veiklą išspausdinti ir paskleisti.

HIGH RATES

4.75%

per annum
on regular savings

5.25%

per annum
on investment bonus

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kam reikia sudaužytą auto ištiesinti ar nudažyti — kreipkitės į HALL. Jis greit ir gerai padaro. Įsitikinkite.

Kam reikia pataisyti automatinę transmisiją, kalbėkite su ALGIMANTU STANEVIČIUM.

Mūsų garažas praturtėjo prityrusiais mechanikais, todėl ir drįstame pasiskelbti. Reikalui esant duodame kitą mašiną.

P A Ž A N G A, 2637 W. 47th St., Tel. LA 3-9663

ILLINOIS GYVENTOJAI PASILGĖ ENERGINGOS IR SĄŽININGOS ADMINISTRACIJOS!

ŠIE VYRAI JUMS JĄ UŽTIKRINS!

R. B. OGILVIE GOVERNOR

V. V. ADAMKUS

A. VALUKAS

BŪKIME VIENINGI * BALSUOKIME UŽ RESPUBLIKONUS BALSUOKIME UŽ LIETUVIUS.

nimo katedra, kuri pirmiausia organizuos pedagoginius kursus ir kitas priemones aspirantams, asistentams ir vyresniųjų kursų studentams, ruošiant juos pedagoginiam darbui. Ji taipgi apimsianti studentų estetinį auklėjimą. Katedros vedėju pakviestas doc. J. Kuzma.

• Etnografinis ansamblis — naujas savišios kolektyvas, susikūrė Vilniaus universitete. Jame daugiausia dalyvauja istorijos ir filosofijos fakultetų studentai. Naujo kolektyvo tikslas: propaguoti praeitį, papročius, tautosaką. Ansamblui vadovauja estetikos katedros dėstytoja Aldona Rakevičiūtė. Pirmoji parodyta programa publiką sudomino.

• Argentinoj leidžiamas EL-TOS biuletenis ispanų kalba jau išsina reguliariai kas du mėn. 2 ir 3 numeriai apėmė gegužės — birželio ir liepos — rugpjūčio mėnesius. Kiekviename numeryje yra 16 — 20 "tekamosios informacijos" temų, liečiančių padėtį Lietuvoje.

Mieli lietuviai, praleiskite žiemą šiltoje ir saulėtoje Arizonoje, naujame lietuviškame motelyje:

Angela Motel

2114 W. Buckeye Rd.,
Phoenix, Ariz. 85009
Telef. 252-1265

25 vienetų motelis, labai švarus ir ramus, nemokama televizija, nemokamai atvežam ir nuvežam į aerodromą, autobusų ir geležinkelio stotis. Savininkai:

M. ir M. DAMBRAUSKAI

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500.00 IKI \$1,000.00.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

PLYMOUTH * VALIANT

4030 Archer, VI 7-1515

"U WILL LIKE US"

CHRYSLER * IMPERIAL

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

KILTY'S

RESTORANAS ★ 4545 W. 95th St.

Telefonai GA 4-5800 ir BE 8-5585

Uždarytas laike pertvarkymo-pagražinimo. Yra atdaras tik grupėms, parengimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitoms progoms.

Teiraukitės nuo 11 val. ryto iki 11 val. vakaro.

ARTESIAN Restoranas

2432 West 63rd Street, VEL ATIDARYTAS.

Visa nauja ir gražu, kaip viduje taip ir iš lauko.

Kviečiame senus ir naujus draugus atsilankyti.

Telef. — 436-4622 arba 436-4623

APIE MYKOLĄ ROEMERĮ

Atleiskite 16 5. psl.

liojančių visoje Europoje svarbių įvykių tėkmėje nelengva buvo iš karto susidaryti aiškus pažiūros į tebevykstančią revoliuciją. Betgi Roemerio pažiūros greitai išryškėjo ir tvirtai nusistovėjo. Jau gyvendamas Kaune, Roemeris įrašė savo dienoraštin 1921 IX 4 (beje, tai paskutinė Oehmansko cituota ištrauka): "Keistas dalykas, kiek Lenkijoje buvau palankus radikalios srovės ir visuomeniškai kairiosioms kryptims,

tiek čia Lietuvoje esu palankus visuomeniškai nuosakloms srovėms ir ne tik neturiu jokių simpatijų revoliuciniams keliams, bet priešingai - jaučiu simpatiją tam, kas sudaro reakciją prieš revoliuciją" (vertimas iš lenkų kalbos).

Tos pažiūros dar sustiprėjo, kai po dvidešimt metų Roemeris pats

išgyveno Lietuvos pavergimą ir jį taikliai apibūdino savo rašinyje "Lietuvos sovietizacija 1940 - 1941 m.", kurį Lietuvos Teisinių draugija išleido 1949 Augsburge, autorių pridengdama kriptonomu X. Y., nes neturėta, matyti, tikrų žinių apie Roemerio mirtį Lietuvoje, tad nenorėta jam padaryti eventualių nemalonių. (Beje, Lietuvių Enciklopedijon įdėtoje Roemerio bibliografijoje apybraižoje tas rašinys nepaminėtas kitų Roemerio veiklų tarpe.).

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS:

2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Kopyčios:

4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741 - 2

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.

2443 West 63rd St., Chicago, Ill.

Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste.

Telef. — CEDarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinių.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNOS

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4848 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1183 - 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Akademines Prošvaistės

Leidžia Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga

Redaguoja L.S.S. Centro valdyba. Rankraščius siųsti šiuo adresu: "Akademinės Prošvaistės", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. "Akademinės Prošvaistės" išleina kiekvieno mėnesio trečiąjį šeštadienį.

TEGYVUOJA STUDENTŲ CHORAI

Š. m. spalio 9 d. laikraštį "Darbininkas" skaitome tokį pranešimą ir informaciją:

"Studentų choras savo koncertais Toronte yra patraukęs publiką ir ją sužavėjęs. Choras yra lankstus ir darnus, su gražiais jaunais balsais. Visi choristai tokie jauni ir tokie gražūs.

Choras išmoko daug visokių dainų, pritaikytų įvairiomis progoms. Kadangi dainuoja ir ne-lietuviams, tai dalį repertuaro turi ir angliškai parengta.

Šiam koncertui parinkta lietuviškos dainos ir operų ištraukos. Angliškai dainuos bene ištrauką iš "Studentų princo".

I koncertą įvestas ir baletas. Daina palydint, choro nare, Regina Kryžanaukaitė, pašoks visą didelį šokį. Ji lanko baletu studiją.

Choras iš Toronto atvažiuoja autobusais. Prieš kelionę dabar dirba repetuodami. Gąsdina ne ta ilga kelionė, bet New Yorkas, kuris turi progos pamatyti visos visuomenės kultūrinį pramogų. Taip, čia mieste yra daug teatrų, koncertų, bet lietuviškų parengimų — neperdaugiau. Tad Toronto studentų choro koncertas čia labai mieliai laukiamas. Tai labai reta proga išgirsti lietuvių studentų chorą."

Tai be galo džiugus reiškinys. Kai mūsų dar egzistuojantys vyresnio amžiaus dainininkų chorai tepatraukia tik vieną kitą studentą, kodėl didesnėse kolonijose negalėtų susiorganizuoti vien tik studentų chorai lietuviškai dainai saviškių ir kitataučių tarpe reprezentuoti.

Puiku yra, kai gerai gyvuoja akademinį jaunimą krūvon suburiantis gausios tautinių šokių grupės. Jos yra gera proga praleisti bendrai laisvalaikį, savo tarpe pabendrauti, savaitgaliais išsiblaškyti po darbų ir sėdėjimų klase. Tačiau tam pačiam gali puikiai pasitarnauti ir daina. Bū kime ne tik šokantis, bet ir dainuojantis lietuviškas jaunimas.

Žinoma, kai buvo ruošiamasi tautinei šokių šventei, reikėjo labiau rūpintis šokiu. Tačiau dabar jau ateina laikas, pramatant už metų kitą tradicinę Dainų šventę, atkreipti dėmesį į dainą, aišku, neliukviduojant ir tautinių

Lietuvių studentų sąjungos suvažiavimas

Š.A.L.S.S. devynioliktas metinis suvažiavimas įvykis lapkričio mėn. 28-30 d. Sheraton North viešbuty Chicagoj. Suvažiavimo rengimo komisijos pirm. yra Algis Ankus, o programa specialiai rūpinasi Romas Sakadolskis.

Vydūno tragedija pastatyta Vilniaus universiteto kieme

Rašytojo Vydūno tragedija "Pasaulio gaisras" buvo pastatyta Vilniaus universiteto Šarbievių kieme, prie studentų mėsainio berželio. Žiūrovų prigužėjo pilnas kiemas, nes lietuviai studentai Vydūną mėgsta. Vaidino studentai mėgėjai: dailininkas — A. Dakinevičius, kompozitorius — T. Makačinas, režisavo V. Limentas. Daugelis kritikų "Pasaulio gaisrą" laiko tvirtiausiu Vydūno veikalu.

šokių grupių. Tebūna čia kaip ir šio krašto sporto gyvenime: kai ateina beisbolo, futbolo, krepšinio ar ledo rutulio sezonai, tai tuo laikotarpiu ir labiausiai kultu vuojamą sportą ir krypta pagrindinis dėmesys. Mūsų bendruomenėje lietuviškoje veikloje dabar ateina dainos sezonas. Tai ir skirkime jam dėmesį ir laiką.

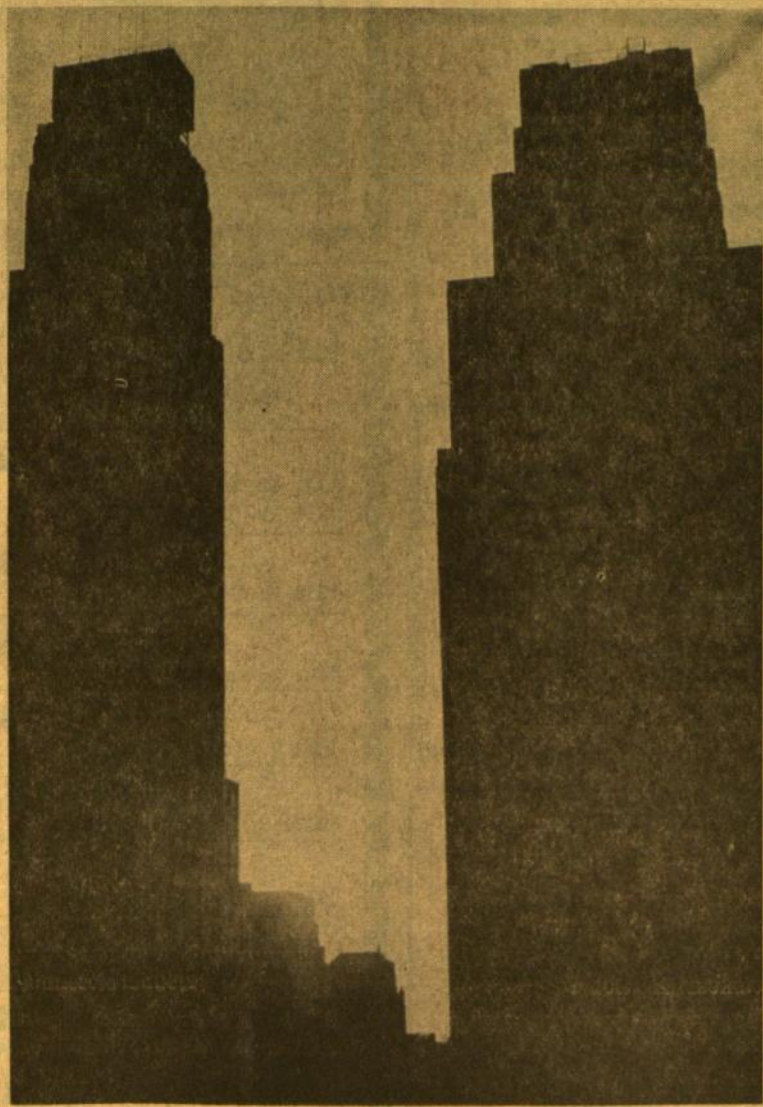
Giriamės, kad esame daininga tauta. Bet choruose jau daugumą dainuoja seniai; ir vidurinėsis amžius. Gal studentams vyresniųjų aplinka tenai neįdomi, jų nepatraukianti. Tada tad teikiame vien tik studentų chorą, kaip jau yra padarę kolegos Toronte. Tegu ir daina mus buri krūvon, kaip subūrė visą jaunimą šokis. Argi nebūtų malonu vien tik studentiškam jaunimui pavakaruoti būriu savojo choro dainų repeticijoje, o paskui gausiai jaunais veidais pasirodyti ir būsimoje Dainų šventėje.

Chicago, New Yorko ir kitų gausenių kolonijų lietuviškoji studentija čia turėtų parodyti jaunatviškų chorų atgimimo pavyzdį. Inicijatyvą organizacinę darbą čia galėtų kaip tik pradėti Š. Amerikos Lietuvių studentų sąjunga, kuri pastaraisiais metais visai apsnūdo, lyg nebūtų ko veikti. Tegu tad Sąjunga pradeda organizuoti studentų chorą.

I juos tada mieliai ateis dainininkai ir iš kitų mūsų akademinių jaunimo organizacijų, Sąjungos chorai visus juos mieliai apjungs, visi artimiau susidraugaus, chorams nepritrūks narių, kai visa bus apjungta bendrinės organizacijos rėmuose.

Tai gi, tegyvuoja mūsų ne tik jau įprastos tautinių šokių grupės, bet ir jaunų žmonių — studentų lietuviškos dainos chorai, užtikriną būsimos dainų šventės jaunatvišką, bet ne laidotuvišką pobūdį!.

Dainuojantis fuksas

Didmiesčio situatai

Užtrauks m naują giesmę, broliai, Kurį jaunimas tesupras (Maironis)

Nuotr. Vyt. Maželio

PSICHIATRAS PERSPĖJA STUDENTUS

Dr. S. Hallecko patyrimas Wisconsin universitete

DR. JUOZAS DAUGAILIS

Jaunimo tarpe dažnai pasigirsta maištingesni balsai įvairiais klausimais, neišskiriant nei moralės, o ypač jaunimui aktualios seksualinės dorovės dėsnių reikalu.

Šiuo atveju būtų naudinga plačiau susipažinti su patyrimu Wisconsin universiteto psichiatro dr. Seymour L. Hallecko. Jo susekietieji atradimai, stebint studentiją, yra paskelbti "Chicago Tribune Sunday Magazine" spalio 6 d. numeryje.

Palaidumo pavojai

Jis pažymi, kad naujosios laisvės jaunuose žmonėse gali sudaryti spaudimą, vedantį į promiskuitetą, kaltės jausmą, savęs nuvertinimo pajautimą ir net į protines ligas. Apie tai dr. Halleckas rašė gydytojų organe "Journal of American Medical Association", o taip pat pareiškė pasikalbėjime su Tribune korespondentu.

Jis perspėja mergaites: "Kaip gali mergaitė, planuojanti priešvėdybinius santykius, būti tikra, kad jie iš tikrųjų bus priešvėdybiniai, tai yra, kad vėdybos tikrai įvyks? Kaip ji gali būti tikra, kad ji yra patvariai įsimylėjusi, o nėra tik paveikta socialinio, seksualinio spaudimo ar vienišumo jausmo ar tik bijo netekti savo nusižiūrėtojo? O kas jeigu ji apsiriks ir trumpalaikį susižavėjimą palaikys tikru dalyku? Arba, jeigu jos smalsumas ir noras pakeksperimentuoti aptemdys jos turimą vaizdą apie bernaitį kaip a-

pie asmenybę? Kaip ji gali žinoti, ar jis tikrai ją myli tokia meile, kuri ištvers, nepaisant įtampos ar laikinių seksualinių neatitikimų, ar jis tik užinteresuotas puolama, laikina afera? Kas su ja įvyks, jeigu jų draugystė pails?"

Veda į emocinius sutrikimus ir proto ligas

Dr. Halleck pabrėžia, kad šios rūšies įtampos mergaitėse yra labai sunkiai aptvarkomos. Dažnai jos priveda prie aštrių emocinių sutrikimų ar net į protinių ligų. Dr. Halleck aprašo keletą atsitikimų iš studentijos gyvenimo, kur nepaisymas dorovės dėsnių nuvedė net į svyravimus, ar betesni mokslą, nuvedė į girtavimą, nusivylimą, laikant gyvenimą be prasmės, galvojant net apie savižudybę.

Toliau dr. Halleck sako: "Mergaitė, kuri seksą panaudoja nugalėti vienišumui, laimėti pripažinimui ar pasinaudoti, negali išvengti tam tikro kaltės jausmo. Net jeigu ji ir išsilaisvintų iš religinių ir moralinių skrupulų, ji vis tiek turės susidurti su tais kaltės pajautimais, kurie rišasi su savanaudišku ir agresyviu seksu panaudojimu".

Moralinis puolimas — savęs degradavimas

Toliau dr. Halleck pabrėžia: "Nesu girdėjęs nei vienoakinio iš bet kokio studento, vyriškio ar moteriškos, kur būtų sugestionuojama, kad mergaitės būtų labiau gerbiamos, laikant jas svarbiais ir vertingais asmenimis už jų tariamas plačias pažiūras į seksą. Tuo pačiu laiku aš mačiau daug pacientų, kurie metė savo profesinį pasiruošimą ir siekimus, kai jie pradėjo įsivelti į intymią draugystę su daugeliu partnerių. Ne laimei, seksualiai palaidas mergaitė pradeda į save žiūrėti daugiau kaip į daiktą ir mažiau kaip į lygų partnerį".

Pavojai dabarties studentijai

Dr. Halleck atkreipia dėmesį, kad dabar nuotaika kolegijose gali studentiją labiau stumti į nemoralias aferas, ir jeigu nesama subrendusio, neturima tvirtumo savo doroviniuose principuose, tie spaudimai gali nublokšti į santykius, kurių vėliau nebeįstengiama sukontroliuoti ir kurių veda į aštrias emocines problemas.

Dr. Halleck primena, kad jeigu mergaitė į kolegiją ateina be stiprių, religinių dėsnių paremtų moralinių principų, ji gali rasti kaskart sunkėjančią uždavinį pasilikti skaisčiai toje universitetų laisvoje atmosferoje.

Studentės ir psichiatrai

Dr. Halleck atskleidžia faktą, kad pirm baigdamas Wisconsin universitetą apie 12-15 procentu

studentų turi bėgti pas psichiatrą ieškoti patarimo psichinės problemose ar įvairuojančiame laipsnyje jas ištikusioje protinėje ligoje.

Seksas, psichiniai sutrikimai, vėdybos

Wisconsin universitete studentams padeda net 24 psichiatrai, ir jie nustatė, kad tarp psichinės problemos turinčiųjų studentų net 72-86 procentai yra tokių, kurie turėjo seksualinius santykius. Tarp tų ligonių daug didesnis procentas įsivėlusį ir nemoralius santykius negu tarp sveikų. Todėl dr. Halleck daro išvadą, kad palaidas seksualinis santykiavimas turi labai artimą ryšį su psichinėmis ligomis. Akivaizdoje aiškiaus ryšio tarp protinių ligų ir seksualinio palaidumo studentijos tarpe dr. Halleck atkreipia dėmesį į vertingumą aukštos seksualinės moralės. Straipsnis baigiamas priminimu, kad seksualinis gyvenimas turi būti atidedamas šeimos sukūrimo laikotarpiui, kas taps stipriu cementu jaunus žmones išlaikyti drauge vėdybose. Kas anksčiau pasakytas, viskas tinka ir studentams ir studentėms.

"Gaila buvo palikti krantus, krioklius ir indėnų vasaros malonumus..."

Nuotr. V. Maželio

CHICAGOS STUD. ATEITININKAI RUDENIO GAMTOJE

Rytinė rudenio saulė, jau gero kai pakopus į lengvai debesų nusėtą dangų, spalio 13 dienos sekmadienį, kaitino penketuką Vyrio ženkliuku pažymėtų mašinų, riedančių į pietus nuo Jaunimo centro. Su kiekvienu ženkliuku riedėjo ir penketukas ateitininkų studentų iškylai prie Kankakee upės. Kelias tiesės į pietus, motorai linksmai burzgė, studentai urzgė — mat, "per ilgai važiuojam — tuoj būsim Alabamą!"

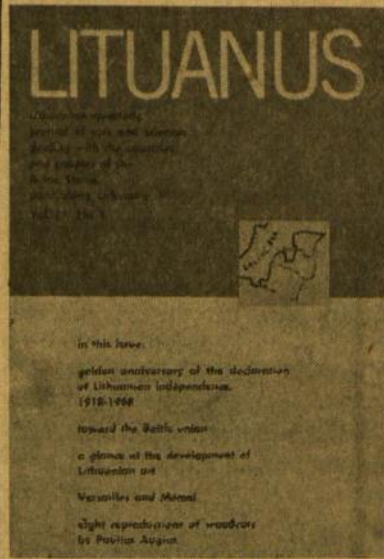
Po pusantros valandos Alabamos nepasiekėm, bet įsukom į pievą šalia sraunaus upelio, kuris tekėjo gilaus kanjono dugnu į plačiąją Kankakee upę. Senais

medžiais apaugę statūs kanjono krantai vietomis buvo įgriuvę, o tomis griuvėnėmis jau buvo imana nusiileisti ir prie paties upelio. Todėl mūsų "veikimas" susidėjo iš dviejų lygčių: iš "aukštesniųjų" ir "žemesniųjų", "žemesniųjų" mėgino žvejoti, kopinėti krantais, braidyti vandenį, akmenis skaldyti ir, šaltiny skardines atvėsinę, išbandyti balso stygas.

Pas "aukštesniusius" — kitas pasaulis. Čia saulė gerokai kepinotaurias kaktas, tautos vadas kepė dešras, sportininkai mankštino kojas futbole ir rankas tinklinyje. Pora "konservatyviųjų", tik lietuvių. Štai ir ši karta spausdinamas prof. Edgar Anderson (San Jose State College) straipsnis "Toward the Baltic States, articularly Lithuania. Volume Fourteen. Number One. Spring, 1968.

Metinė "Lituanus" prenumerata \$5.00. Atskiro numerio kainą \$1.25. Adresas: Lituanus, P. O. Box 9318, Chicago, Illinois, 60690, USA.

Naujasis "Lituanus" numeris yra 96 psl. Jame telpa keturi platesni straipsniai tokiomis temomis, kurios yra ne tik mums lietuviams įdomios, bet bus patrauklios ir kitataučiams šviesuoliams, tiesiog paskatas susidomėti Lietuvos padėties ir lietu-

Naujo "Lituanus" numerio viršelis

vių kultūros reikalais, dėmesį praplečiant aplamai į trijų pavergtų Baltijos tautų problemą. Pirmuoju skelbiama dr. J. Pajaujio raštas "Fiftieth Anniversary of the Declaration of Lithuania's Independence". Džiugu, kad "Lituanus" redaktoriams vis pavyksta žurnalo bendradarbiais pasitinkinti ne vien

Argentinoje šiemet išleista albuminio formato 72 puslapių informacinė knygelė apie Lietuvą ispanų kalba — Litania — Historia, Arte y Cultura. Apie 10 turinio puslapių skirta geografiniams duomenims, apie 22 psl. — istoriniams, trys puslapiai — lietuvių susiorganizavimui Išeivijoje ir išeivijos akcijai prieš Lietuvos okupaciją, o likusioji dalis — apie įvairias lietuvių meno šakas. Knygelės aplanke nurodytas leidėjas — Argentinos lietuvių jaunimas. Iš tikrųjų tai yra Argentinos jaunųjų aktyvistų darbas, atliktas su Vliko finansine...parama spausdinimo išlaidoms apmokėti. Redaktorius prof. J. Paršelis (28 m. amžiaus) įžangoje nurodo, kad mintis išleisti tokį leidinį kilusi Argentinos lietuvių jaunimo studijų savitėje, 1967 m. vasario mėnesį, dalyvaujant ir JAV, Vokietijos, Brazilijos, Urugvajaus ir Venecuelos lietuvių jaunimo atstovams. Redaktoriui tą sumanyimą įvykdyti padėjo H. Levanavičius, R. Paršelis, Irena Veličkaite Simanaušienė, dr. J. Simanauškas, Alicia Zienka.

Lituanus puslapiuos, kaip matome, rašo ir vyresnioji, ir vidurinė, ir jau čionykštė, pati jauniausioji mūsų akademikų karta. Sėkmingai ieškoma talpos ir ne tarp lietuvių. Žurnalui linkėtina sekančiais numeriais pasivyti laiką ir ateityje iš eiti kiek galima reguliariau.

Argentinoje šiemet išleista albuminio formato 72 puslapių informacinė knygelė apie Lietuvą ispanų kalba — Litania — Historia, Arte y Cultura. Apie 10 turinio puslapių skirta geografiniams duomenims, apie 22 psl. — istoriniams, trys puslapiai — lietuvių susiorganizavimui Išeivijoje ir išeivijos akcijai prieš Lietuvos okupaciją, o likusioji dalis — apie įvairias lietuvių meno šakas. Knygelės aplanke nurodytas leidėjas — Argentinos lietuvių jaunimas. Iš tikrųjų tai yra Argentinos jaunųjų aktyvistų darbas, atliktas su Vliko finansine...parama spausdinimo išlaidoms apmokėti. Redaktorius prof. J. Paršelis (28 m. amžiaus) įžangoje nurodo, kad mintis išleisti tokį leidinį kilusi Argentinos lietuvių jaunimo studijų savitėje, 1967 m. vasario mėnesį, dalyvaujant ir JAV, Vokietijos, Brazilijos, Urugvajaus ir Venecuelos lietuvių jaunimo atstovams. Redaktoriui tą sumanyimą įvykdyti padėjo H. Levanavičius, R. Paršelis, Irena Veličkaite Simanaušienė, dr. J. Simanauškas, Alicia Zienka.

J. Brd.